

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Σχολή νομικών, οικονομικών και πολιτικών επιστημών
Τμήμα νομικής
Τομέας Δημοσίου Δικαίου

Εργασία στο μάθημα: «Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου»

ΘΕΜΑ: «Η Απέλαση»

Επιβλέπων καθηγητής: κ. Α. Δημητρόπουλος

Στυλιανή Γαραντζιώτη Α.Μ. : 1340 2003 000 59

Η' εξάμηνο σπουδών - Αθήνα, Σεπτέμβριος 2007

Διάγραμμα

-Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

1. Η έννοια του αλλοδαπού

2. Οι αλλοδαποί ως φορείς θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά το Ελληνικό και το διεθνές δίκαιο

3.1 Η έννοια της απέλασης-Διάκριση από τις έννοιες της επαναπροώθησης και της έκδοσης

3.2 Δικαίωμα Ελευθερίας Κίνησης-Αποτελεί η απέλαση περιορισμό του δικαιώματος ελευθερίας κίνησης;

4. Διεθνή κείμενα στα οποία προβλέπονται διατάξεις για την απέλαση

5. Οι νομοθετικές διατάξεις για την απέλαση

5.1. Η διοικητική απέλαση

5.2 Η δικαστική απέλαση

6. Κριτική της συνταγματικότητας των διατάξεων για την απέλαση

7. Η απέλαση των *κοινοτικών* αλλοδαπών-η απόφαση Don Calfa του ΔΕΚ

8. Ελληνική νομολογία για την απέλαση

9. Νομολογία του ΕΔΑΔ για την απέλαση

- Συμπεράσματα

- Βιβλιογραφία

- Συγκεντρωτικός πίνακας δικαστικών αποφάσεων

- Περίληψη

- Λήμματα/λέξεις-κλειδιά

- Summary

- Key words

- Συντομογραφίες

- Παράρτημα-Κείμενα δικαστικών αποφάσεων

Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Στο πλαίσιο του παρόντος πονήματος θα εξεταστεί το περιοριστικό μέτρο της απέλασης. Φυσικά θα δοθεί έμφαση στο συνταγματικό έρεισμα και όριά της ,δεδομένου ότι είναι μέτρο στερητικό της ελευθερίας καθώς και η συμφωνία του νομοθετικού πλαισίου με το Σύνταγμα (σε σχέση με το άρθρο 5) και τις διεθνείς συμβάσεις που δεσμεύουν την Ελλάδα. Για να γίνει όμως αυτό, αναγκαίο είναι να αναφερθεί ,σε αδρές γραμμές ,το νομοθετικό αυτό πλαίσιο .

Αυτονόητο είναι πως για να κατανοήσουμε καλύτερα ένα δικαιοσύνη θεσμό ,απαραίτητο είναι να διακριβωθεί πώς εφαρμόζεται το νομοθετικό πλαίσιο που τον διέπει από τη δικαστηριακή πρακτική, καθώς και ποια είναι τα συνταγματικά ζητήματα που συχνότερα ανακύπτουν στη νομολογία σχετικά με το δίκαιο της απέλασης. Και καθώς το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει χαράξει πρωτοποριακή νομολογία ,την οποία ακολουθούν και τα Ελληνικά Δικαστήρια ,σικόπιμο είναι να αναφερθούν και αποφάσεις σταθμοί του δικαστηρίου αυτού.

Το δίκαιο της απελάσεως ,ως στερητικό της ελευθερίας μέτρο, αποκτά στις μέρες μας καιρία σημασία ,λόγω της ολοένα και διευρυνόμενης προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Επίσης ,παρουσιάζει ξεχωριστό ενδιαφέρον στη χώρα μας ,η οποία τα τελευταία χρόνια δέχεται ένα τεράστιο κύμα οικονομικών , κυρίως, μεταναστών.

1. Η έννοια του αλλοδαπού

Αλλοδαπός (ως προς το Ελληνικό κράτος) ως φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο που δεν έχει την ελληνική ιθαγένεια, είτε γιατί είναι ανιθαγενής, δηλαδή δεν έχει καμιά ιθαγένεια, είτε γιατί έχει άλλη ή άλλες ιθαγένειες (πολυϊθαγενείς) εκτός από την ελληνική. Αντίθετα, ημεδαπό είναι το φυσικό πρόσωπο που έχει την Ελληνική ιθαγένεια.¹

Αν το φυσικό πρόσωπο έχει περισσότερες από μία ιθαγένειες, και εκ των οποίων η μία είναι ελληνική, τότε θεωρείται ημεδαπός (ως προς τα δικαιώματά τους στο Ελληνικό κράτος).²

Οι πρόσφυγες, πάλι, σύμφωνα με τη σύμβαση της Γενεύης του 1951 για το νομικό καθεστώς των προσφύγων (Ν.Δ. 989/1959) είναι τα πρόσωπα εκείνα τα οποία εξαιτίας ορισμένων γεγονότων και δικαιολογημένου φόβου ότι θα υποστούν διώξεις λόγω φυλής, θρησκείας εθνικότητας, κοινωνικής τάξης και πολιτικών πεποιθήσεων βρίσκονται εκτός της χώρας της οποίας έχουν την ιθαγένεια, και δε μπορούν ή δεν επιθυμούν να ζητήσουν την προστασία της χώρας αυτής, ή εκείνα τα πρόσωπα, τα οποία δεν έχουν καμιά ιθαγένεια, βρίσκονται δε λόγω τέτοιων γεγονότων εκτός της χώρας, όπου έχουν τη συνήθη διαμονή τους, και δεν μπορούν ή δεν επιθυμούν να επιστρέψουν σε αυτή.

¹ Ιθαγένεια είναι ο δημοσίου δικαίου νομικός δεσμός ενός φυσικού προσώπου με ένα κράτος, δυνάμει του οποίου το πρόσωπο αυτό ανήκει στο λαό ορισμένου κράτους.

² Σε αντίθεση με το άρθρο 1 παρ 1 β του 1975/1991, κατά τον οποίο, για να χαρακτηριστεί κάποιος πολυϊθαγενής ως ημεδαπός απαιτείται και διαμονή του στην Ελλάδα, η θεωρία κατά την κρατούσα γνώμη αρκείται σε μόνη την ύπαρξη του στοιχείου της Ελληνικής ιθαγένειας

2.Οι αλλοδαποί ως φορείς θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά το Ελληνικό και το διεθνές δίκαιο

Η συνταγματική προστασία του αλλοδαπού στο ισχύον σύνταγμα εντοπίζεται κυρίως στις διατάξεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Άλλωστε ,στη χώρα μας ,ήδη από τα πρώτα επαναστατικά συντάγματα υπήρχαν διατάξεις προστατευτικές των θεμελιωδών ελευθεριών στο περιεχόμενό τους . Η ratio των διατάξεων για τα δικαιώματα των αλλοδαπών ήταν και το γεγονός ότι η Ελλάδα το 1975 εξερχόταν από μία περίοδο διεθνούς απομόνωσης λόγω της επταετούς δικτατορίας .³ Ο κανόνας είναι ότι τα δικαιώματα στο ελληνικό Σύνταγμα κατοχυρώνονται υπέρ κάθε ανθρώπου ,ανεξάρτητα από την ιθαγένεια ,το φύλο ,την ηλικία και κάθε άλλη διάκριση .Αυτό το αντιλαμβάνεται κανείς και από τους όρους «όλοι», «ιαθένες», «ικανείς» κλπ. ⁴

Υπάρχουν όμως και δικαιώματα τα οποία ο νόμος επιφυλάσσει υπέρ των ημεδαπών και μόνο. Είναι αναγκαίο λοιπών να διακρίνουμε ,ανάλογα με την διαίρεση των δικαιωμάτων σε οικονομικά ,κοινωνικά και δικαιώματα του κοινωνικού χώρου ποια αφορούν στους ημεδαπούς αποκλειστικά. ⁵ Έτσι ,γίνεται δεκτό ότι όσον αφορά στα οικονομικά δικαιώματα και τα δικαιώματα του κοινωνικού χώρου ,φορείς τους είναι ημεδαποί και αλλοδαποί. Όσον αφορά στα πολιτικά

³ Βλ και Χλέπα , Σπυράκου ο νόμος και το Σύνταγμα

⁴ π.χ. τα άρθρα 2 ,5 παρ 1 και 3 ,6,7,8,9,10,13,14,17,20,23

⁵ έτσι και Δημητρόπουλος ,Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου,Τόμος ΙΙΙ ,2004,σελ 841 επ. και του ίδιου ,Γα συνταγματικά δικαιώματα των αλλοδαπών στην Ελλάδα,

δικαιώματα αυτά επιφυλάσσονται υπέρ των ημεδαπών και μόνο⁶ . Επίσης το διασφαλιστικό περιεχόμενο των δικαιωμάτων ,που υποδιαιρείται σε εξασφαλιστικό και διεκδικητικό, θεωρείται ότι επιφυλάσσεται μόνο σε αλλοδαπούς. Το ότι αυτά τα δικαιώματα ή οι εκφάνσεις τους αποκλείουν τους αλλοδαπούς από το πεδίο εφαρμογής τους είναι κάτι απαραίτητο σε μια δημοκρατική κοινωνία για το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας , της δημόσιας τάξης ή για την προστασία της δημόσιας υγείας ,των χρηστών ηθών ή των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων .Είναι απόλυτα φυσιολογικό για ένα κράτος να δείχνει μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στους υπηκόους του, δεδομένου ότι εκείνο και μόνο εκείνο μπορεί να τους χορηγεί την ιθαγένεια.

3.1 Η έννοια της απέλασης-Διάκριση από τις έννοιες της επαναπροώθησης και της έκδοσης και της εκτόπισης

Η *απέλαση* είναι το μέτρο εκείνο με το οποίο ένας αλλοδαπός υποχρεούται μετά από διαστική απόφαση ή επιβολή ατομικού διοικητικού μέτρου να εγκαταλείψει ,ισόβια ή πρόσκαιρα ,τη χώρα στην οποία έχει καταφύγει.

Έκδοση είναι η εκούσια ή ακούσια παράδοση ενός προσώπου από ένα κράτος με σκοπό να δικαστεί από τα δικαστήρια του δεύτερου κράτους για εγκλήματα που φέρεται να έχει διαπράξει και υπάγονται

⁶ αν και για τις δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές ισχύει ότι δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι υπέρ των κοινοτικών αλλοδαπών

στην δικαιοδοσία του και ή με σκοπό να υποβληθεί στην εκτέλεση ήδη υπάρχουσας καταδικαστικής απόφασης. Η έκδοση αφορά είτε αλλοδαπούς αλλά –κυρίως –πολίτες του κράτους το οποίο ζητά την έκδοση. Αφορά στην δυνατότητα του κράτους να ασκήσει την ποινική της δικαιοδοσία είτε κατά κατηγορουμένου είτε κατά καταδικασθέντος . Είναι επομένως τμήμα της ποινικής διαδικασίας και δεν πραγματοποιείται για χάρη δημοσίου συμφέροντος του κράτους στο οποίο διαμένει ο εκδιδόμενος ,αλλά για χάρη της καλύτερης απονομής ποινικής δικαιοσύνης του κράτους στο οποίο θα εκδοθεί το συγκεκριμένο πρόσωπο.

*Επαναπροώθηση αλλοδαπού*⁷ (*refoulement*) είναι μέτρο που λαμβάνεται από τις αστυνομικές αρχές και συνίσταται στην εν θερμώ αποπομπή παρانونώς (δηλαδή χωρίς διαβατήριο ,χωρίς θεώρηση ή με πλαστό διαβατήριο) εισελθέντος αλλοδαπού προς το έδαφος του κράτους προελεύσεως (όχι αναγκαία ιθαγένειας ή διαμονής) Αντίθετα, η απέλαση δεν είναι εν θερμώ αποπομπή ,αλλά ενδεχομένως μετά από διαμονή για αρκετό χρόνο σε ένα κράτος .Αιόμη ,η απέλαση δε γίνεται για μόνο το λόγο ότι η είσοδος του αλλοδαπού είναι παράνομη.

Εκτόπιση είναι η αναγκαστική απομάκρυνση από τον τόπο κατοικίας ή διαμονής και η αναγκαστική επανεγκατάσταση σε τόπο τον οποίο δεν επιτρέπεται να εγκαταλείψει. Επιβάλλεται μόνο ως παρεπόμενη ποινή ενώ η απέλαση μπορεί να επιβληθεί και ως διοικητικό μέτρο .

⁷ Βλ και Ε. Ρούκουνα , Διεθνής προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων , <<Βιβλιοπωλείο της Εστίας>> ,σελ 236

3.2 Δικαίωμα Ελευθερίας Κίνησης -Αποτελεί η απέλαση περιορισμό ή οριοθέτηση του δικαιώματος ελευθερίας κίνησης;

Το δικαίωμα ελευθερίας κίνησης κατοχυρώνεται στο ισχύον Σύνταγμα στο άρθρο 5 παρ.3⁸. Η διάταξη αναφέρεται ειτός από τους ημεδαπούς και στους αλλοδαπούς ,όπως μαρτυρά και η φράση <<κανένας δεν καταδιώκεται...>>.Η ελευθερία κίνησης περιλαμβάνει τις ακόλουθες εκφάνσεις : ελευθερία εισόδου ,ελευθερία κίνησης ,ελευθερία εγκατάστασης στο ελληνικό έδαφος ,ελευθερία εξόδου από τη χώρα.

Η ελευθερία εισόδου για τους αλλοδαπούς (με εξαίρεση τους κοινοτικούς αλλοδαπούς) δεν έχει το ίδιο περιεχόμενο με την ελευθερία κίνησης που έχουν οι ημεδαποί .Η «διάκριση» αυτή δικαιολογείται καθώς όπως υποστηρίζεται και στη θεωρία ⁹οι αλλοδαποί δεν έχουν το σύμφυτο με την ελληνική ιθαγένεια δικαίωμα εισόδου και εγκατάστασης στη χώρα. Βέβαια ,η υποχρέωση των αλλοδαπών να προσκομίζουν είτε διαβατήρια είτε να έχουν ζητήσει και λάβει από την πρεσβεία του κράτους προορισμού τους την απαιτούμενη θεώρηση μάλλον ως απλές επιδράσεις πρέπει να χαρακτηριστούν ,παρά ως περιορισμοί . Γεγονός πάντως είναι ότι οι αλλοδαποί μόνο υπό προϋποθέσεις μπορούν να εισέρχονται στο ελληνικό κράτος λ.χ. :σπουδές ,για να εργαστούν ή επειδή στην

⁸ <<η προσωπική ελευθερία είναι απαραβίαστη .Κανένας δε ν καταδιώκεται ούτε φυλακίζεται ούτε με οποιονδήποτε τρόπο περιορίζεται ,παρά μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος>>

⁹ Π.Δαγτόγλου, Συνταγματικό Δίκαιο, Ατομικά Δικαιώματα Α',σελ.364,εκδόσεις Αντ.Σάκκουλα,2005

Ελλάδα βρίσκεται ήδη η οικογένεια τους ,για άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας και για άλλους ειδικούς λόγους.

Η παραμονή ,η κίνηση και η εγκατάσταση αλλοδαπού στην Ελληνική Επιρράτεια επιτρέπεται μόνο για το χρόνο που ορίζει η άδεια παραμονής .Κατά τα άλλα όλοι οι αλλοδαποί ,είτε είναι νόμιμοι είτε όχι μπορούν απολαμβάνουν τα δικαιώματα που συνιστούν τις λεγόμενες «γενικές ελευθερίες».Ο νόμιμος αλλοδαπός, βεβαίως απολαμβάνει περισσότερα δικαιώματα από κάποιον που βρίσκεται ο στην Ελλάδα χωρίς άδεια παραμονής ,ενώ κινδυνεύει να απελαθεί λιγότερο από τον παράνομο ,καθώς ο τελευταίος ,με την ανυπαρξία της άδειας δεν έχει νόμιμο λόγο να βρίσκεται στη χώρα.

Η έξοδος από τη χώρα διακρίνεται σε εκούσια και αναγκαστική. Η αναγκαστική έξοδος νοείται μόνο για τους αλλοδαπούς και σε καμιά περίπτωση για ημεδαπό.

Η παρ.4 όμως ,του άρθρου 5 απαγορεύει τα ατομικά διοικητικά μέτρα που περιορίζουν την ελεύθερη κίνηση ή εγκατάσταση στη χώρα,την ελεύθερη είσοδο ή έξοδο από αυτήν σε Έλληνες . Άρα ,εξ αντιδιαστολής συνάγεται ότι τέτοια μέτρα μπορούν να υπάρξουν για τους αλλοδαπούς. Αυτά τα περιοριστικά μέτρα επιβάλλονται μόνο ως παρεπόμενη ποινή με απόφαση ποινικού δικαστηρίου και μόνο για την πρόληψη αξιόποινων πράξεων, **όπως νόμος ορίζει**. Κατ' αρχήν βέβαια η διάταξη του άρθρου 5 παρ.3 του ισχύοντος συντάγματος διασφαλίζει την προσωπική ελευθερία, δηλαδή την προστασία από αυθαίρετη σύλληψη ή κράτηση. Ταυτόχρονα όμως ,με την λιτή

,γενική και αφαιρετική του διατύπωση ,το άρθρο καθιερώνει και το δικαίωμα της ελευθερίας της κίνησης («...με οποιονδήποτε τρόπο περιορίζεται...»).

Το δικαίωμα της ελευθερίας κίνησης έχει την αμυντική του διάσταση ,καθώς ο φορέας του δικαιώματος μπορεί να αξιώσει από κράτος και ιδιώτες να απέχουν από οποιαδήποτε προσβολή του δικαιώματος αυτού:λ.χ. αν οι συνοριοφύλακες αυθαίρετα εμποδίσουν την είσοδο σε αλλοδαπό ή (σπάνια περίπτωση)αν ιδιώτες εκδιώξουν αλλοδαπό από την Ελλάδα ,ασκώντας ίσως και παράνομη βία κατ' αυτού.

Ακόμη ,περιέχει και την προστατευτική διάσταση ,η οποία στρέφεται αποκλειστικά κατά του κράτους: αξιώνει την παροχή βοήθειας από την απόκρουση κάθε απειλής .Αυτή η βοήθεια μπορεί να συνίσταται σε κατάλληλο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο ,εναρμονισμένο με τη συνταγματική διάταξη .Επειδή όμως το συγκεκριμένο δικαίωμα δύσκολα παραβιάζεται από τους ιδιώτες ,από εκείνον που πρέπει το κράτος να προστατεύσει τους αλλοδαπούς από τον κίνδυνο αυθαίρετων και αντισυνταγματικών απελάσεων είναι από ...το ίδιο το κράτος .Ο νομοθέτης πρέπει να οριοθετεί τη δράση των κρατικών οργάνων και να ορίζει με σαφήνεια τις περιπτώσεις για τις οποίες επιτρέπεται η απέλαση. Άλλωστε η προστατευτική διάσταση των δικαιωμάτων απορρέει από τη αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου, το οποίο δεν αρκείται σε μη παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων ,αλλά και σε προστασία από την παραβίασή τους. Το

κοινωνικό κράτος δικαίου αναγνωρίζεται *expressis verbis* στο Σύνταγμα του 1975/1986/2001¹⁰.

Τέλος ,το διασφαλιστικό περιεχόμενο του δικαιώματος συνίσταται στην παροχή των απαραίτητων υλικών μέσων για την άσκησή του.¹¹ Το δικαίωμα της ελευθερίας κίνησης ,επειδή ακριβώς συγκαταλέγεται στις λεγόμενες «γενικές ελευθερίες » και θεωρείται ατομικό δικαίωμα, και όχι κοινωνικό ,δεν είναι αναγκαία η παροχή υλικών μέσων για την άσκησή του. Αυτό που απαιτείται για την άσκησή του δεν είναι υλικά μέσα ,ούτε ενέργειες του φορέα του για διεκδίκηση της παροχής των υλικών μέσων ,αλλά αποχή του κράτους ή των ιδιωτών από ενέργειες προσβλητικές του δικαιώματος ή λήψη μέτρων για την προστασία του ,όχι όμως και παροχή των υλικών μέσων.

Η μη ύπαρξη διασφαλιστικού (διεκδικητικού-εξασφαλιστικού) περιεχομένου είναι χαρακτηριστικό πολλών δικαιωμάτων του «κλασικού καταλόγου».

Η απέλαση, είναι ένας **περιορισμός** του δικαιώματος ελευθερίας κίνησης. Φυσικά δε μπορεί να χαρακτηριστεί ως απλή επίδραση ή απλή δέσμευση ,καθώς συρρικνώνει σημαντικά το περιεχόμενο του δικαιώματος. Ασφαλώς ,δεν πρόκειται για οριοθέτηση ,καθώς δεν προκύπτει από εννοιολογικούς προσδιορισμούς ούτε από τη

¹⁰ Σ 25 παρ.1α «τα δικαιώματα του ανθρώπου ως μέλος του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του κράτους»

¹¹ Άλλωστε σύμφωνα με το 25 παρ1 β του Συντάγματος «όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιση και αποτελεσματική άσκησή τους.»

βαρυσήμαντη οριοθετική τριάδα του Σ 5 παρ 1 (δικαιώματα των άλλων ,Σύνταγμα, τα χρηστά ήθη) .Η **παρεμποδιζόμενη δράση** είναι η υποχρέωση του αλλοδαπού να εγκαταλείψει τη χώρα. Το παρεμποδιζόμενο δικαίωμα είναι η ελευθερία κίνησης και ειδικότερα η ελευθερία εγκατάστασης του αλλοδαπού. Πράγματι ,το **προστατευόμενο αγαθό** του δικαιώματος ελευθερίας κίνησης και εγκατάστασης περιλαμβάνει αυτονόητα το δικαίωμα του αλλοδαπού να εγκαθίσταται ελεύθερα στη χώρα μας. Άρα ,όπως αναφέραμε και παραπάνω ,δεν πρόκειται για απλή επίδραση, αλλά για περιορισμό.

Η απέλαση ως περιορισμός του δικαιώματος ,είναι απόλυτα θεμιτός, καθώς δεν παραβιάζει τις δύο βασικές αρχές της γενικής θεωρίας των συνταγματικών δικαιωμάτων : «ουδείς περιορισμός στη γενική σχέση », «ουδείς περιορισμός χωρίς ρητή συνταγματική διάταξη». Αφ' ενός η σχέση μεταξύ του κράτους που διατάζει την απέλαση (είτε μέσω της δικαστικής είτε της εκτελεστικής εξουσίας ,όπως θα δούμε παρακάτω)και των απελαυνομένων αλλοδαπών είναι *ειδική* κυριαρχική σχέση καθώς η σχέση μεταξύ κράτους και αλλοδαπών δεν είναι η συνήθης σχέση που υπάρχει μεταξύ του κράτους και ενός πολίτη του, αλλά πρόκειται για ειδικό καθεστώς, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν και παραπάνω¹². Εξ' άλλου για το δικαίωμα αυτό υπάρχει ειδική επιφύλαξη νόμου στο 5 παρ.2:(«Εξαιρέσεις επιτρέπονται στις περιπτώσεις που προβλέπει το διεθνές δίκαιο>>) και στο 5 παρ.4(«...όπως νόμος ορίζει...>>). Επομένως εφαρμόζουμε την

¹² ιδίως σχετικά με τα όσα προεκτέθηκαν με το ότι το δικαίωμα ελευθερίας κίνησης , και ειδικά για τις ειδικότερες εκφάνσεις του της εισόδου και της εγκατάστασης, για τους αλλοδαπούς ισχύουν ειδικότερες ρυθμίσεις εν σχέσει προς τους ημεδαπούς ,και αυτό ισχύει σε όλα τα κρατη ,καθώς είναι παγιωμένη αρχή του δικαίου

αρχή της αναλογικότητας:1/Το μέτρο λοιπόν της απέλασης ,είναι πρόσφορο για την επιδίωξη του σκοπού του συντακτικού νομοθέτη ,που είναι ,η πρόληψη αξιόποινων πράξεων κατά το άρθρο 5 παρ.4.

2/Το μέτρο πληροί την αρχή της αναγκαιότητας καθώς δεν περιορίζεται η ελευθερία κίνησης εντελώς αλλά η ελευθερία εγκατάστασης στη χώρα.

3/Τέλος η αποτροπή τέλεσης αξιοποίνων πράξεων είναι ένας στόχος για την επίτευξη του οποίου η απέλαση δεν αποτελεί σημαντικά επαχθέστερο μέσο. Διασφαλίζεται η δημόσια τάξη της χώρας με την αποχώρηση αλλοδαπών που πιθανολογείται βάσιμα ότι θα τελέσουν αξιόποινες πράξεις.

4. Διεθνή κείμενα στα οποία προβλέπονται διατάξεις για την απέλαση

Κατά το άρθρο 13 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα(ΔΣΑΠΔ): «Αλλοδαπός που βρίσκεται νόμιμα στο έδαφος ενός συμβαλλόμενου κράτους στο παρόν σύμφωνο δε μπορεί να απελαθεί παρά μόνο σε ειτέλεση απόφασης που εκδόθηκε σύμφωνα με το νόμο. Ο αλλοδαπός πρέπει να έχει τη δυνατότητα να επικαλεσθεί τους λόγους ,που συνηγορούν κατά της απέλασής του και να ζητήσει την επανεξέταση της περίπτωσης του από την αρμόδια αρχή ή από ένα ή περισσότερα πρόσωπα ειδικά εξουσιοδοτημένα από την αρχή αυτή ,καθώς και να εκπροσωπηθεί για το σκοπό αυτό

,εκτός εάν επιτακτικοί λόγοι εθνικής ασφαλείας επιβάλλουν το αντίθετο ».

Κατά το άρθρο 1 του 7^{ου} πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ¹³ ισχύουν τα εξής: «1.Αλλοδαπός που έχει νόμιμα τη διαμονή του στην επικράτεια ενός κράτους δεν απελαύνεται ,παρά μόνο μετά από απόφαση που έχει ληφθεί σύμφωνα με το νόμο. Στον ανωτέρω δίνεται η δυνατότητα : α/ να προτείνει επιχειρήματα κατά της απέλασής του, β/ να τύχει η υπόθεσή του επανεξέτασης, γ/ να εκπροσωπείται για τους σκοπούς αυτούς ενώπιον της αρμόδιας αρχής ή ενώπιον ενός ή περισσότερων προσώπων που ορίζονται από αυτή την αρχή. 2. Αλλοδαπός μπορεί να απελαθεί και πριν την άσκηση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στην παρ.1 α,β και γ του άρθρου αυτού ,όταν η απέλαση είναι αναγκαία για το συμφέρον της δημόσιας τάξης ή επιβάλλεται για λόγους εθνικής ασφάλειας».Καθιερώνεται ,λοιπόν και δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης του απελαυνομένου , και δικαίωμα επανεξετάσεως της υπόθεσής του.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 3 της σύμβασης του ΟΗΕ του 1984 για την απαγόρευση των βασανιστηρίων και άλλης απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης: «1.Κανένα κράτος –μέρος δε θα απελαύνει δε θα επαναπροωθεί ούτε θα εκδίδει πρόσωπο σε άλλο κράτος ,όταν υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστεύεται ότι αυτό το πρόσωπο θα κινδυνεύσει να υποστεί βασανιστήρια .2/Με σκοπό να καθοριστεί ,αν υπάρχουν αυτοί οι λόγοι , οι αρμόδιες αρχές θα λάβουν υπόψη όλα τα σχετικά στοιχεία ,που περιλαμβάνουν

¹³ κυρώθηκε με το ν.1705/87

ενδεχομένως την ύπαρξη στο κράτος για το οποίο πρόκειται ενός συνόλου συστηματικών, σοβαρών ,κατάφωρων ή ,μαζικών παραβιάσεων των ανθρωπινων δικαιωμάτων» .

Τέλος, κατά τη διάταξη του του άρθρου 19 του Χάρτη θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ισχύουν τα εξής: «1/Απαγορεύονται οι συλλογικές απελάσεις.Κανείς δε μπορεί να απομακρυνθεί ,να απελαθεί ,ή να εκδοθεί προς κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση».

Το περιοριστικό μέτρο λοιπόν της απέλασης ,που γίνεται για χάρη της δημόσιας υγείας ,τάξης και ασφάλειας, βρίσκει όριο στο μείζον αίτημα για προστασία της ανθρωπινής αξίας .

Η μη τήρηση των απαγορεύσεων αυτών από ένα κράτος θα μπορεί να θεμελιώσει διεθνή ευθύνη του κράτους ,με συνέπεια την υποχρέωση για αποζημίωση ή την επιβολή εκ μέρους της διεθνούς κοινότητας κυρώσεων ,όπως λ.χ. διακοπή διπλωματικών σχέσεων ,ο οικονομικός αποκλεισμός κλπ¹⁴.

5.Οι νομοθετικές διατάξεις για την απέλαση

¹⁴ έτσι και Κ. Μανωλοπούλου-Βαρβιτσιώτη, Η διεθνής προστασία των ανθρωπινων δικαιωμάτων,1986,σελ.43-45

Η απέλαση μπορεί να διαταχθεί ως παρεπόμενη ποινή ,οπότε γίνεται λόγος για διαστική απέλαση, είτε με διοικητική πράξη ,οπότε γίνεται λόγος για διοικητική απέλαση.

5.1 Η διοικητική απέλαση

Το πρόσφατο αυτό νομοθέτημα αποτελεί ουσιαστικά τροποποίηση του προηγούμενου νομοθετικού καθεστώτος για την απέλαση ,το οποίο ,παρ'όλο που τα τελευταία χρόνια έχει μεταβληθεί αρκετές φορές ,ο βασικός του πυρήνας παραμένει αναλλοίωτος.

Κατά το άρθρο 76 ν.3386/2005 διατάσσεται με απόφαση του οικείου αστυνομικού διευθυντή και ,προκειμένου περί Γενικών Αστυνομικών Διευθύνσεων Αττικής και Θεσσαλονίκης ,από τον αρμόδιο για θέματα αλλοδαπών Αστυνομικό Διευθυντή ή Ανώτερο Αξιωματικό ,που ορίζεται από τον οικείο Γενικό Αστυνομικό Διευθυντή, αφού προηγουμένως δοθεί στον αλλοδαπό προθεσμία τουλάχιστο 48 ωρών να υποβάλλει τις αντιρρήσεις του¹⁵.

Οι προϋποθέσεις της διοικητικής απέλασης αλλοδαπού είναι:

- ✓ Να έχει καταδικασθεί σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστο ενός έτους ή ,ανεξαρτήτως ποινής ,για εγκλήματα προσβολής του πολιτεύματος ,προδοσίας της χώρας ,εγκλήματα σχετικά με την εμπορία και διακίνηση ναρκωτικών ,νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ,διεθνή οικονομικά εγκλήματα, εγκλήματα σχετικά με χρήση μέσων υψηλής τεχνολογίας ,εγκλήματα περί το νόμισμα ,εγκλήματα αντίστασης, αρπαγής ανηλίκου ,κατά της γενετήσιας ελευθερίας και της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, κλοπής, απάτης ,υπεξαίρεσης, εκβίασης ,τοκογλυφίας ,του νόμου περί μεσαζόντων, πλαστογραφίας,

¹⁵ δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης Σ20

ψευδούς βεβαιώσεως, συκοφαντικής δυσφήμισης, λαθρεμπορίας για εγκλήματα , που αφορούν τα όπλα, αρχαιότητες, την προώθηση λαθρομεταναστών στο εσωτερικό της χώρας ή τη διευκόλυνση της μεταφοράς ή προώθησής τους, ή της εξασφάλισης καταλύματος σε αυτούς για απόκρυψη και εφ'όσον η απέλασή του δε διατάχθηκε από το αρμόδιο δικαστήριο.

Σαφές είναι, λοιπόν, και από το κείμενο του ίδιου του νόμου, ότι η παραπάνω περίπτωση απέλασης είναι διοικητική και όχι δικαστική.

- ✓ Έχει παραβιάσει τις διατάξεις του Ν.3386/2005
- ✓ Η παρουσία του στο ελληνικό έδαφος είναι επικίνδυνη για τη δημόσια τάξη ή την ασφάλεια της χώρας.
- ✓ Η παρουσία του στο ελληνικό έδαφος είναι επικίνδυνη για τη δημόσια υγεία και αρνείται να συμμορφωθεί προς τα μέτρα που καθορίζονται από τις ιατρικές αρχές για την προστασία της, αν και του έχει παρασχεθεί η απαραίτητη πληροφόρηση.

Η διαδικασία της απέλασης έχει ως εξής:¹⁶

Εφ'όσον ο αλλοδαπός, εκ των εν γένει περιστάσεων, κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, με απόφαση των οργάνων, που είναι αρμόδια για την έκδοση της διοικητικής πράξης της απέλασης, διατάσσεται η προσωρινή κράτησή του μέχρι την έκδοση, εντός τριών ημερών, απόφασης ως προς την απέλασή του .Εφ' όσον εκδοθεί απόφαση απέλασης, η κράτηση συνεχίζεται ως την εκτέλεση της απέλασης, σε καμία, όμως, περίπτωση δε μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις μήνες. Ο αλλοδαπός πρέπει να πληροφορείται στη γλώσσα, που κατανοεί, τους λόγους της κράτησής του και να διευκολύνεται η επικοινωνία με τον πληρεξούσιο δικηγόρο του. Ο αλλοδαπός που κρατείται, παράλληλα με τα δικαιώματα που έχει σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, μπορεί να προβάλει και αντιρρήσεις κατά της απόφασης κράτησής του ενώπιον του προέδρου ή του υπ'αυτού οριζόμενου Πρωτοδίκη του Διοικητικού Πρωτοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου κρατείται.

¹⁶ Άρθρο 76 παρ.3 Ν.3386/2005

Σε περίπτωση που ο προς απέλαση αλλοδαπός δεν κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, ή ο Πρόεδρος του Διοικητικού Πρωτοδικείου διαφωνεί ως προς την κράτησή του, με την ίδια απόφαση τάσσεται σε αυτόν προθεσμία προς αναχώρηση, η οποία δε μπορεί να υπερβαίνει τις τριάντα ημέρες.¹⁷

Η απόφαση ως προς την απέλαση μπορεί να ανακληθεί ύστερα από αίτηση των διαδίκων, αν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 205 παρ.6 Κωδ.Διοικ.Δικονομίας.¹⁸

Ο αλλοδαπός έχει δικαίωμα προσφυγής κατά της απόφασης απέλασης μέσα σε προθεσμία πέντε ημερών από την κοινοποίησή της στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης. Ο τελευταίος μπορεί με απόφασή του να αναστείλει την εκτέλεση της απέλασης, αν δεν είναι εφικτή η άμεση απέλαση του αλλοδαπού από τη χώρα ή να του επιβάλει περιοριστικούς όρους.¹⁹

Το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης τηρεί κατάλογο ανεπιθύμητων αλλοδαπών (personae non gratae). Αλλοδαπός που βρίσκεται στο ελληνικό έδαφος είναι υποχρεωμένος να εγκαταλείψει τη χώρα αφ' ότου εγγραφεί στον κατάλογο, αλλιώς απελαύνεται.²⁰

Η απέλαση απαγορεύεται στις παρακάτω περιπτώσεις, εφ' όσον ο αλλοδαπός :

1. Είναι ανήλικος και οι γονείς ή τα πρόσωπα που έχουν την επιμέλειά του διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα.
2. Είναι γονέας ημεδαπού ανηλίκου και έχει τη επιμέλεια ή έχει υποχρέωση διατροφής, την οποία εκπληρώνει.²¹
3. Έχει υπερβεί το 80^ο έτος της ηλικίας του.
4. Έχει αναγνωριστεί ως πρόσφυγας ή έχει ζητήσει την παροχή ασύλου υπό την επιφύλαξη των άρθρων 32 και 33 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951.
5. Είναι ανήλικος στον οποίο έχουν επιβληθεί αναμορφωτικά μέτρα με απόφαση του Δικαστηρίου Ανηλίκων.
6. Επίσης περιλαμβάνονται και οι έγκυοι κατά τη διάρκεια της κύησης και για έξι μήνες μετά τον τοκετό.

¹⁷ Άρθρο 76 παρ.4 Ν.3386/2005

¹⁸ Άρθρο 76 παρ.5 Ν.3386/2005

¹⁹ Άρθρα 77,78 Ν.3386/2005

²⁰ Άρθρο 82 Ν.3386/2005

²¹ Η διάταξη δεν προσδιορίζει αν η γονική μέριμνα ασκείται αποκλειστικά από τον αλλοδαπό γονέα ή μαζί με τον άλλο γονέα

7. Δεν απαγορεύεται η απέλαση στη δεύτερη και την τρίτη από τις παραπάνω περιπτώσεις, όταν ο αλλοδαπός είναι επικίνδυνος για τη Δημόσια Τάξη ή την εθνική ασφάλεια, ή τη δημόσια υγεία.²²

Σε γενικές γραμμές ,οι λόγοι για τους οποίους μπορεί να διαταχθεί η απέλαση αφορούν στην προστασία του κράτους και των πολιτών από εγκληματίες ή παράνομα εισελθέντες ,για λόγους δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας.

Εξ' αλλου ,σε ότι αφορά τις κατηγορίες των προστατευομένων από την απέλαση προσώπων, είναι πρόδηλο ότι ο Έλληνας νομοθέτης επιδεικνύει ιδιαίτερη ευαισθησία για την προστασία της οικογένειας (αρχή της συνένωσης της οικογένειας)²³ (περ.1 και 2),την προστασία της παιδικής ηλικίας αλλά και των ηλικιωμένων ,από δυσανάλογα ,για την ηλικία τους επιβαρυντικά μέτρα (περ. α ,β ,γ ,ε).Επίσης ο νομοθέτης προνοεί και για τα ειδικά καθεστώτα των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο, ο σεβασμός για τα οποία απορρέει ,εκτός από τις διάφορες διεθνείς συμβάσεις, και από γενικά παραδεδεγμένη αρχή του διεθνούς δικαίου²⁴(περ. 5).

5.2 Η δικαστική απέλαση²⁵

²² άρθρο 79 ν. 3386/2005

²³ Σ 21

²⁴ Σ28 παρ.1

²⁵ Βλ.σχετικά , Κονταξή ,Ποινικός Κώδικας ,1991,σελ. 714-717.

Αυτή δε ρυθμίζεται από το ν.3386/2005,αλλά από τον Ποινικό Κώδικα²⁶ .

Κατ' αρχήν το δικαστήριο δεν είναι υποχρεωμένο να επιβάλει την απέλαση ως παρεπόμενη ποινή ,αλλά έχει διακριτική ευχέρεια . Γίνεται όμως δεκτό ότι το δικαστήριο αποφασίζει να διατάξει τελικά την απέλαση του αλλοδαπού αν πιθανολογεί ότι αυτός κατά τον αμέσως μετά το στάδιο ειτέλεσης της ποινής χρόνο θα είναι επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια. Όταν όμως ορίζεται από τις κείμενες διατάξεις ,το δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να διατάξει την απέλαση , λ.χ. στο νόμο περί ναρκωτικών όπου και ορίζεται ότι για τους αλλοδαπούς ,οι οποίοι καταδικάζονται για παραβίαση του νόμου αυτού σε ποινή κάθειρξης ,το δικαστήριο διατάσσει την *ισόβια* απέλασή τους από τη χώρα , ειτός αν συντρέχουν σπουδαίοι λόγοι ,ιδίως οικογενειακοί που δικαιολογούν

²⁶ Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 74 παρ.1 εδ α' του ΠΚ ορίζει τα εξής: «*Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απέλαση αλλοδαπού που καταδικάστηκε σε κάθειρξη ή φυλάκιση με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων που περιλαμβάνονται σε Διεθνείς Συμβάσεις που έχουν κυρωθεί από τη χώρα. Αν ο αλλοδαπός κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης ήταν ανήλικος ,για την απέλασή του λαμβάνεται υπόψη η τυχόν νόμιμη εγκατάσταση και παραμονή της οικογένειάς του στη χώρα ή στην περίπτωση που η οικογένειά του διαμένει στην αλλοδαπή ,ο υφιστάμενος στη χώρα προορισμού σοβαρός κίνδυνος κατά της ζωής ,της σωματικής ακεραιότητας ή της προσωπικής ή γενετήσιας ελευθερίας του. Όταν ο αλλοδαπός βρίσκεται νόμιμα στη χώρα ,η απέλαση δε μπορεί να διαταχθεί ,αν δεν του έχει επιβληθεί ποινή φυλάκισης τουλάχιστο τριών μηνών. Η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την έκτιση της ποινής ή την απόλυση από της φυλακής.Το ίδιο ισχύει και όταν η απέλαση επιβλήθηκε από το δικαστήριο ως παρεπόμενη ποινή* ».Σύμφωνα με τη τρίτη παράγραφο του ίδιου άρθρου : « *Οι αλλοδαποί που απελάθηκαν με αυτόν τον τρόπο μπορούν να επιστρέφουν στη χώρα με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης αφού περάσει μια τριετία από την απέλαση και για ορισμένο χρονικό διάστημα το οποίο δύναται να παρατείνεται. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης δεν δεσμεύεται από το χρονικό περιορισμό του προηγούμενου εδαφίου σε περίπτωση αλλοδαπού ο οποίος έχει τελέσει γάμο με έλληνα υπήκοο ,για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί ο γάμος ,καθώς και σε περίπτωση παλινοστούτος ελληνικής καταγωγής*».

την παραμονή τους στην Ελλάδα²⁷. Αν διαταχθεί η ισόβια απέλασή του δε θα μπορεί να επιτρέψει στην Ελλάδα, παρά μόνο μετά από ειδική απόφαση του Υπ. Δικαιοσύνης και αφού περάσει τριετία.

Το να διαταχθεί η απέλαση δεν αποκλείεται εις του ότι επιπλέον της επιβολής της ποινής της φυλάκισης διατάσσεται η μετατροπή της ποινής αυτής σε χρηματική, ή διατάσσεται αναστολή εκτέλεσης της ποινής. Επίσης, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απέλαση του αλλοδαπού σε αντικατάσταση των ασφαλιστικών μέτρων του εγκλεισμού σε ειδικό θεραπευτικό κατάστημα ή της παραμονής του σε επανορθωτικό κατάστημα εργασίας ή της φύλαξής του σε δημόσιο θεραπευτικό κατάστημα²⁸. Η εν λόγω αντικατάσταση δεν είναι υποχρεωτική αλλά δυνητική για το δικαστήριο. Γίνεται δεκτό ότι το τελευταίο οδηγείται στο να διατάξει αυτή την αντικατάσταση αν πιθανολογεί ότι ο αλλοδαπός κατά τον αμέσως μετά το στάδιο της εκτέλεσης της τυχόν διατασσόμενης απέλασης χρόνο θα είναι επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια εκεί όπου θα διαμένει.

Το δικαστήριο που επιβάλλει φυλάκιση μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να αναστείλει την εκτέλεση αυτής της ποινής επί ορισμένο χρόνο (διάστημα δοκιμασίας), οπότε στην περίπτωση που αυτό το διάστημα περάσει επιτυχώς για τον κατηγορούμενο, η εν λόγω ποινή και κάθε τυχόν επιβληθείσα ποινή θεωρείται σα να μην έχει επιβληθεί. Όμως αυτό το πλάσμα δικαίου δεν καταλαμβάνει και το τυχόν έχον επιβληθέν μέτρο ασφαλείας, όπως είναι η τυχόν

²⁷ Άρθρο 17 παρ.2 ν.1729/1987, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 παρ. 9 εδ.β' του ν.3189/2003.

²⁸ Άρθρο 72 παρ.2 εδ.β' ΠΚ

διαταχθείσα απέλαση ,με συνέπεια η απέλαση αυτή να εκτελείται αμέσως μετά το πέρας του χρονικού διαστήματος της δοκιμασίας.

«Οι αλλοδαποί που απελάθηκαν με αυτόν τον τρόπο μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα με απόφαση του Υπουργού δικαιοσύνης αφού περάσει τριετία από την απέλαση και για ορισμένο χρονικό διάστημα ,το οποίο δύναται να παρατείνεται».²⁹

Η απέλαση αλλοδαπού που αποφασίστηκε από το δικαστήριο εκτελείται με απόφαση του αρμόδιου εισαγγελέα μετά από παραγγελία αυτού προς την αρμόδια αστυνομική αρχή.³⁰

Με το άρθρο 187B ΠΚ δίνεται η δυνατότητα στον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών μετά από έγκριση του εισαγγελέα εφετών να αναστέλλει την απέλαση αλλοδαπών που βρίσκονται παράνομα στη χώρα όταν αυτοί καταγγέλλουν αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν από την εγκληματική οργάνωση του 187 ΠΚ ,μέχρις ότου ειδοθεί αμετάκλητη απόφαση για τις πράξεις που καταγγέλθηκαν. Μάλιστα , για όσο διάστημα διαρκεί η αναστολή της απέλασης χορηγείται στους αλλοδαπούς αυτούς άδεια παραμονής κατά παρέκκλιση από την ισχύουσα νομοθεσία περί αλλοδαπών.

Η παραπάνω ρύθμιση έγινε προκειμένου να ενθαρρυνθεί η καταγγελία μορφών του οργανωμένου εγκλήματος.

²⁹ 99 παρ.3 ΠΚ

³⁰ Εξ' άλλου και κατά το άρθρο 105 παρ. 4 του ΠΚ η δικαστική απόφαση απέλασης καταδίκου που απολύεται υπό όρο εκτελείται αμέσως ,εκτός εάν η απέλαση είναι αδύνατη ,οπότε ο κατάδικος απολύεται και αρχίζει γι' αυτόν ο χρόνος δοκιμασίας.

Αναστολή της δικαστικώς διαταχθείσας απέλασης προβλέπεται επίσης και από το άρθρο 12 παρ 2 του ν. 3046/2002 στους αλλοδαπούς οι οποίοι βρίσκονται παράνομα στη χώρα και έπασαν θύματα της εμπορίας ανθρώπων ,εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής κ.ά., μέχρις ότου ειδοθεί η αμετάκλητη δικαστική απόφαση στην ποινική δίκη κατά του υπαιτίου .Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών με έγκριση του εισαγγελέα Εφετών δύναται στις παραπάνω περιπτώσεις να αναστείλει την εκτέλεση της απέλασης των αλλοδαπών θυμάτων των εγκληματιών αυτών πράξεων .

6.Κριτική της συνταγματικότητας των διατάξεων για την απέλαση

Οι αντιρρήσεις και οι ενστάσεις σχετικά με το πόσο συνταγματικές είναι οι νομοθετικές διατάξεις για την απέλαση εντοπίζονται κατά μείζονα λόγο στις διατάξεις για την διοικητική ,παρά για την δικαστική απέλαση .Η πρώτη ,σε αντίθεση με τη δεύτερη ,άλλωστε, δεν προβλέπεται από το άρθρο 5 του ισχύοντος Συντάγματος

Κατ' αρχάς , η απέλαση αλλοδαπού απλώς και μόνο επειδή παραβίασε κάποια διάταξη του νόμου 3386/2005 ,ακόμη ,δηλαδή και αν παρέλειψε κάποιον, ίσως επουσιώδη ,τύπο ,(όπως ,λ.χ. αν η άδεια παραμονής του έληξε και δεν ανανεώθηκε)είναι δυνατό να καταφέρει κατάφωρο πλήγμα των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων του ,καθώς η απέλαση αποτελεί προδήλως δυσανάλογο διοικητικό μέτρο σε συνάρτηση τόσο με κάποια ελαφρά παράβαση του ν. 3386/2005 όσο και με τους λοιπούς λόγους που αναφέρονται

στο άρθρο 76 του ν.3386/2005 . Εξάλλου έτσι παραβιάζονται οι διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας οι οποίες ανελήφθησαν από τα διεθνή κείμενα τα οποία υπέγραψε ,επικύρωσε και κύρωσε νομοθετικά η χώρα μας ³¹ ,σύμφωνα με τα οποία η απέλαση πρέπει να διατάσσεται μόνο για λόγους που αφορούν ζητήματα ασφάλειας του κράτους ,δημόσιας τάξης και χρηστών ηθών .Βέβαια ο αλλοδαπός μπορεί να προσφύγει στο ΣτΕ με αίτηση ακύρωσης ³² .

Μια άλλη διάταξη η οποία δημιουργεί ερωτηματικά σχετικά με τη συνταγματικότητά της είναι αυτή του άρθρου 76 παρ. 3 του ν.3386/2005. Όταν ο υπό απέλαση αλλοδαπός κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη διατάσσεται η προσωρινή του κράτηση .Η διάταξη αυτή, που έχει προκαλέσει τις επικρίσεις μεγάλου μέρους της θεωρίας, αντιστρατεύεται αυτήν του άρθρου 5 παρ. 4 της ΕΣΔΑ ,καθώς και εκείνη του 6 παρ.1 του ισχύοντος Συντάγματος, επειδή η σύλληψη ή κράτηση δεν αποφασίζεται με δικαστικό έλεγχο ή εισαγγελικό ένταλμα ³³ , αλλά με απόφαση του αστυνομικού διευθυντή . Τουλάχιστον ορίζεται ανώτατο όριο με την κράτησή του ,κάτι που δε συνέβαινε με το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς .

Παρ' όλες τις αλλεπάλληλες νομοθετικές μεταβολές του δικαιού της απελάσεως, ο νομοθέτης δεν έχει προνοήσει να προστατεύσει από την απέλαση όταν ο αλλοδαπός θα απελαθεί σε χώρα όπου υπάρχει

³¹ Βλ και παραπάνω το κεφάλαιο 4.

³² Βλ και Ν. Χλέπας /Δ. Σπυράκος, Ο νόμος 1975/1991 και το Σύνταγμα, σελ 38

³³ Αντίθετα στη δικαστική απέλαση ,η θεσμική εγγύηση της επιβολής της απέλασης ,καθώς και της εκτέλεσής της από δικαστικούς λειτουργούς πληρούται .Επίσης ,παρέχονται τα ένδικα μέσα κατά των ποινικών δικαστικών αποφάσεων που προβλέπονται στον ΚΠΔ για την ανατροπή και της κύριας ,όσο και της παρεπόμενης ποινής της απέλασης

κίνδυνος να βασανισθεί ή να φυλακισθεί για λόγους πολιτικούς θρησκευτικούς ,φυλετικών διακρίσεων κ.α. , παρ' όλο που η χώρα μας έχει δεσμευθεί από διεθνείς συνθήκες που περιλαμβάνουν τέτοιες διατάξεις ³⁴.

7.Η απέλαση των κοινοτικών αλλοδαπών-η απόφαση Don. Calfa του ΔΕΚ.³⁵

Για αλλοδαπούς ,υπηκόους Κρατών –μελών της ΕΕ ,έχουν θεσπιστεί ειδικοί κανόνες που διευκολύνουν την είσοδο ,διακίνηση και διαμονή τους στην Ελλάδα. Με το νόμο 2514/1997 μάλιστα κυρώθηκαν από τη χώρα μας η σχετική με την σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα Συμφωνία Σέγγεν της 14.6.1985 και η Σύμβαση εφαρμογής της 19.6.1990 ,καθώς και τα Πρωτόκολλα και τις Συμφωνίες Προσχώρησης στις ως άνω συμβάσεις .Η είσοδος στην Ελλάδα των προσώπων αυτών επιτρέπεται με απλή επίδειξη ταυτότητας ενώ το δικαίωμα εγκατάστασης κατοχυρώνεται από τα άρθρα 43-48 και 49-55 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Όσοι κοινοτικοί πολίτες ασκούν το δικαίωμα για εγκατάσταση σε κράτος μέλος της ΕΚ άλλο από αυτό της ιθαγένειάς τους ,δικαιούνται μόνιμης διαμονής εκεί ³⁶.

³⁴ Βλ. και παραπάνω το κεφάλαιο 4

³⁵ Παπασιώπη-Πασιά Ζ. ,Δίκαιο κατάστασης αλλοδαπών και Κ.Ιωάννου , Η απέλαση υπηκόου κράτους –μέλους των Ευρωπαϊκών κοινοτήτων,Αθήνα 1981

³⁶ π.δ. 525/1983

Η ΑΠ 1067/1996 ³⁷ απηύθυνε στο ΔΕΚ προδικαστικό ερώτημα για τα εξής ζητήματα:

1. Αν συμβιβάζεται με την έννοια των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου και ειδικότερα με τα άρθρα 8 παρ.1 και 2 (σήμερα 17) 8 Α παρ.1 (σήμερα 18), 48, 52, 59 (σήμερα 39, 43, 49 αντίστοιχα) της Συνθήκης και τις διατάξεις των σχετικών οδηγιών ή άλλες συναφείς διατάξεις του κοινοτικού δικαίου που αναφέρονται στην ελευθερία κίνησης προσώπων και υπηρεσιών καθώς και με την κοινοτική αρχή της ισότητας που απορρέει από το άρθρο 7 της Συνθήκης, μια διάταξη εθνικού νόμου, η οποία υποχρεώνει τον εθνικό δικαστή –εκτός αν συντρέχουν σπουδαίοι λόγοι και ιδίως οικογενειακοί– να διατάξει την απέλαση υπηκόου άλλου κράτους μέλους για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας, που δικαιολογούνται από μόνο το γεγονός ότι ο υπήκοος του άλλου κράτους –μέλους διέπραξε στη Χώρα υποδοχής όπου βρισκόταν νομίμως για τη λήψη τουριστικών υπηρεσιών τα πλημμελήματα της προμήθειας ναρκωτικών ουσιών για δική του αποκλειστικώς χρήση και της χρήσης ναρκωτικών ουσιών, όταν η απέλαση συνεπάγεται νόμιμη αδυναμία του δράστη για την επάνοδό του στη χώρα – δυνάμενη να επιτραπεί μετά τριετία με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης κατά την κρίση του– για την άσκηση των προβλεπόμενων δραστηριοτήτων από τις παραπάνω διατάξεις του κοινοτικού δικαίου και όταν για το δράστη –υπήκοο του

³⁷ Νο Β 45,480 επ.

κράτους της υποδοχής προβλέπεται η επιβολή της ίδιας ποινής φυλάκισης ,όχι όμως και άλλου ανάλογου μέτρου ,όπως ο περιορισμός της διαμονής του ,που επιβάλλεται σε αυτόν μόνο αν επιβληθεί η κακουργηματική ποινή κάθειρξης ,που προβλέπεται ιδίως για την εμπορία ναρκωτικών ουσιών και μόνο δυνητικά.

2. αν σε περίπτωση που συμβιβάζεται ,μπορεί ένα τέτοιο μέτρο να θεωρηθεί ότι προσικρούει στην κοινοτική αρχή της αναλογικότητας ,είναι ,δηλαδή , δυσανάλογο με την βαρύτητα των παραπάνω πράξεών του ,εν όψει του ότι αυτές έχουν ,κατά τον εθνικό νόμο ,το χαρακτήρα πλημμελήματος ,η δε απέλαση που διατάσσει το εθνικό δικαστήριο προβλέπεται ισόβια ,με δυνητική εξουσία του Υπουργού Δικαιοσύνης ,να επιτρέψει μετά την πάροδο τριετίας την επάνοδο του δράστη που απελάθηκε στη Χώρα υποδοχής.
3. Επί του παραπάνω ερωτήματος απεφάνθη το ΔΕΚ με απόφασή του (C-348/96, Don Calfa),ότι αντιβαίνει προς τα άρθρα 48,52 και 59 ΣυνθΕΟΚ και προς το άρθρο 3 της οδηγίας 64/211/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25.2.1964 η νομοθεσία που επιβάλλει στο εθνικό δικαστήριο προβλέποντας ορισμένες μόνο εξαιρέσεις για οικογενειακούς λόγους ιδίως ,την υποχρέωση να διατάσσει την ισόβια απέλαση από την εθνική επικράτεια των υπηκόων των κρατών –μελών που έχουν καταδικαστεί για πλημμελήματα της προμήθειας ή της κατοχής ναρκωτικών ουσιών για προσωπική χρήση .

8. *Ελληνική νομολογία για την απέλαση*

Σχετικά με τη δικαστική απέλαση, χαρακτηριστική είναι η Τριμ.Πλημ.Θεσ³⁸ η οποία χαρακτηρίζει ως μέτρο ασφαλείας την απέλαση. Αν:

- ✓ η ποινή που επεβλήθη στον κατηγορούμενο για παράνομη είσοδο και διαμονή στη χώρα εκτελεστεί, όπως και η δικαστική απέλαση
- ✓ μετά την εκτέλεση της απέλασης ο κατηγορούμενος επανήλθε στη χώρα και παρέμεινε για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της τριετίας χωρίς να εκτελεστεί και πάλι η ως άνω απέλαση, ενώ η διοίκηση χορήγησε σε αυτόν άδεια παραμονής στην ημεδαπή με συνέπεια το ως άνω μέτρο ασφαλείας να υποπέσει σε παραγραφή
- ✓ ο κατηγορούμενος, ο οποίος έκτοτε εργάζεται νόμιμα στην Ελλάδα δεν αποδείχθηκε ότι είναι επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, αλλά αντιθέτως εντάχθηκε πλήρως στην ελληνική κοινωνία

τότε μπορεί να μην εκτελεστεί η απόφαση περί απελάσεως πάλι. Η απόφαση αυτή επιχειρεί να προστατεύσει την δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του διοικουμένου προς τη στάση της διοίκησης απέναντί του, καθώς και τη ουσιώδη μεταβολή μιας κατάστασης (εδώ της συμπεριφοράς του αλλοδαπού), η οποία δικαιολογεί την μη εφαρμογή της απόφασης απέλασης

³⁸ βλ. και παράρτημα

Ως προς τη διοικητική απέλαση ,η ΣτΕ 323/00 ³⁹ αναστέλλεται η εκτέλεση της διαταγής απέλασης καθώς θα επέφερε ανατροπή των βιοτικών συνθηκών της αιτούσας ,η οποία θα αντιμετωπίσει σοβαρό πρόβλημα επιβίωσης. Ανθρωπιστικοί λόγοι ⁴⁰ επιβάλλουν την αναστολή .

Ακόμη, η ΔΠρΑθ 500/2003 ⁴¹. Ο ηλικίας 24 ετών αιτών διαμένει στην Ελλάδα με τη μητέρα του ,η απέλαση αναστέλλεται καθώς η βλάβη είναι δυσχερώς επανορθώσιμη ,καθώς και δεν υπάρχει και λόγος δημοσίου συμφέροντος .

Κατά την ΣτΕ 2156/2003 ⁴² ,προκειμένης της απομάκρυνσης από τη χώρα αλλοδαπού μέλους οικογένειας ημεδαπού ,μετά τη λήξη της άδειας παραμονής του, καθώς επίσης και αλλοδαπού συζύγου έλληνα πολίτη ,μετά τη λύση του γάμου με διαζύγιο ,η διοίκηση οφείλει ,κατά την άσκηση της σχετικής διακριτικής ευχέρειας ,να λαμβάνει υπόψη ,μεταξύ άλλων ,τη διάρκεια παραμονής του αλλοδαπού στην Ελλάδα με νόμιμη άδεια,τους τυχόν ιδιαίτερους δεσμούς που τον συνδέουν με τη χώρα και τους τυχόν συγκεκριμένους λόγους δημοσίου συμφέροντος που δεν επιτρέπουν την παραμονή του στη χώρα. Προκειμένου μάλιστα περί αλλοδαπών μελών οικογενειών ημεδαπών ,τούτο είναι σύμφωνο και με το περί προστασίας της οικογενειακής ζωής άρθρο 8 της ΕΣΔΑ ,στο πεδίο της εφαρμογής του οποίου

³⁹ ΕπΔικΠροσΑλλ ,2002,σελ 169 επ.

⁴⁰ Σ 2 παρ 1

⁴¹ Δελτίο Νομολογίας 2004,139

⁴² Νο Β 2004,σελ 512

εμπίπτουν οι σχέσεις μεταξύ ενηλίκων εάν αποδεικνύεται η ύπαρξη συμπληρωματικών στοιχείων εξάρτησης πέραν από τους συνήθεις συναισθηματικούς δεσμούς.

Η απόφαση του Διοικ . Πρ. Αθ. 2251/2003 ⁴³ απαγορεύει στη διοίκηση να προβεί σε απέλαση αλλοδαπής εγγεγραμμένης σε κατάλογο ανεπιθύμητων ,καθώς αυτή είχε δημιουργήσει στην Ελλάδα κύκλο βιοτικών και οικογενειακών σχέσεων(έχει άδεια παραμονής ,απασχολείται ως εργατρια, είναι έγγαμη και μητέρα τέκνου που φοιτά στο δημοτικό σχολείο.).

Κατά πάγια νομολογία ,τα δικαστήριά μας, ακολουθώντας τη νομολογία του ΕΔΑΔ , που θα εξετάσουμε αμέσως παρακάτω , αντιμετωπίζουν την οικογενειακή ζωή και την επαγγελματική σταδιοδρομία ως καθοριστικούς παράγοντες που πρέπει να αποκλείσουν την απέλαση ,η οποία θεωρείται δυσανάλογα επαχθές μέτρο για τη θεραπεία της δημόσιας τάξεως, σε σχέση με την διατάραξη του ιδιωτικού βίου του αλλοδαπού.

Καθώς το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο έχει νομολογήσει ότι το μεμονωμένο παράπτωμα δε δικαιολογεί την απέλαση αλλοδαπού ,εφόσον δε θίγεται σημαντικά το κοινωνικό συμφέρον⁴⁴ ή ότι το γεγονός ότι ο αλλοδαπός έζησε στην Ελλάδα για μεγάλο χρονικό διάστημα βάρυνε στην κρίση του δικαστηρίου και η απέλαση θα ανέτρεπε άρδην τις επαγγελματικές και γενικά

⁴³ Δελτίο Νομολογίας 2004 ,σελ.143

⁴⁴ ΣτΕ 496/1936

τις βιοτικές του σχέσεις⁴⁵. Ακόμη, το δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι μόνον αυτό και όχι η νομοθετική εξουσία μπορεί να χαρακτηρίσει ορισμένες πράξεις ως κυβερνητικές, ώστε να εξαιρούνται από τον έλεγχο νομιμότητας.

9. Νομολογία του ΕΔΑΔ για την απέλαση⁴⁶

Στην υπόθεση Berrehab κατά Κάτω Χωρών (1988) το δικαστήριο έκρινε ότι η απέλαση αλλοδαπού μετά το διαζύγιο από τη σύζυγό του, οπότε έληξε, κατά τον εθνικό νόμο, το δικαίωμά του να διαμένει στη χώρα, αποτελούσε προσβολή της οικογενειακής ζωής, που προστατεύεται από το άρθρο 8 ΕΣΔΑ, διότι οι σύζυγοι είχαν αποκτήσει μία κόρη και η σχέση του πατέρα με αυτή αποτελούσε στοιχείο της οικογενειακής ζωής.

Παρόμοια η απόφαση Moustaquim κατά Βελγίου (1991), με την οποία κρίθηκε ότι απέλαση μαροκινού (ο οποίος είχε εγκατασταθεί από πολύ νέος στο Βέλγιο), με αποτέλεσμα να αποχωριστεί τους συγγενείς του ενείχε παραβίαση του άρθρου 8 που προστατεύει την οικογενειακή ζωή. Και ναι μεν ο απελαυνόμενος είχε τιμωρηθεί με φυλάκιση 26 μηνών για διάφορα εγκλήματα, επομένως το μέτρο μπορούσε να δικαιολογηθεί, κατά την παρ. 2 του άρθρου 8 ως μέτρο για τη διαφύλαξη της τάξης, δεν ήταν αναγκαίο σε μια δημοκρατική κοινωνία και αντέβαινε στην αρχή της αναλογικότητας.

⁴⁵ ΣτΕ 602/1936, 1947/1960, 2397/1966

⁴⁶ Βλ. και Ε. Ρούκουνα, Διεθνής προστασία ανθρώπινων δικαιωμάτων, σελ 173 επ.

Σχετική και η απόφαση Beljoudi κατά Γαλλίας (1992) ,με την οποία το δικαστήριο θεώρησε ότι η απέλαση αλγερινού ,που είχε γεννηθεί στη Γαλλία από γονείς οι οποίοι είχαν τη γαλλική υπηκοότητα και ήταν παντρεμένος με Γαλλίδα ,αποτελούσε μέτρο μη αναγκαιο σε μια δημοκρατική κοινωνία.

Γενικά για τις υποθέσεις που αφορούν απέλαση αλλοδαπού από το έδαφος συμβαλλόμενου κράτους και ,προκειμένου να καθορίσει το δικαστήριο αν το εν λόγω μέτρο παραβιάζει το δικαίωμα της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του αλλοδαπού, εξετάζει τα εξής :

- ✓ τη φύση και τη σοβαρότητα του εγκλήματος που διέπραξε
- ✓ τη μέχρι τότε διάρκεια της παραμονής του στη χώρα
- ✓ το χρονικό διάστημα που παρήλθε μεταξύ της κρίσιμης συμπεριφοράς και του επιβαλλόμενου μέτρου
- ✓ τη συμπεριφορά του ατόμου κατά το κρίσιμο αυτό διάστημα
- ✓ την ιθαγένεια των ενδιαφερόμενων μερών
- ✓ την οικογενειακή κατάσταση του προσφεύγοντος ,λ.χ. τη διάρκεια του γάμου καθώς και άλλα στοιχεία που καθορίζουν τον πραγματικό χαρακτήρα της συζυγικής ζωής ,όπως και τη γνώση του/της συζύγου για την εγκληματική δραστηριότητα του/της συζύγου .
- ✓ τη γέννηση παιδιών και την ηλικία τους και

- ✓ τη σοβαρότητα των δυσχερειών που θα αντιμετωπίσει η σύζυγος του απελαυνομένου στη χώρα καταγωγής του τελευταίου⁴⁷.

Τα ως άνω κριτήρια επανέλαβε το δικαστήριο στην απόφαση Benhebba κατά Γαλλίας (2003). Το ΕΔΔΑ δεν απεφάνθη ποτέ ότι η απέλαση μεταναστών της δεύτερης γενιάς ή ύστερα από μακρά διαμονή τους θα μπορούσε καθεαυτή να στοιχειοθετήσει παραβίαση της ιδιωτικής ζωής. Εξετάζει τις συγκεκριμένες κάθε φορά περιστάσεις. Στην ως άνω απόφαση, το ΕΔΔΑ επανέλαβε τη θέση του ότι οι σχέσεις μεταξύ ενηλίκων δεν υπάγονται κατ' ανάγκη στην προστασία του 8 ΕΣΔΑ, εκτός αν αποδειχθεί η ύπαρξη συμπληρωματικών στοιχείων εξάρτησης πέρα από τους συναισθηματικούς δεσμούς. Όμοια είναι και η απόφαση Ezzouhdii κατά Γαλλίας (2001)

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η Slivenko κατά Λετονίας (2003), στην οποία το δικαστήριο ήρθε αντιμέτωπο με την κρίση ενός πολιτικού ζητήματος και συγκεκριμένα με την υλοποίηση της συμφωνίας για απόσυρση των πρώην σοβιετικών στρατευμάτων και των οικογενειών τους από τη Λετονία. Ο προσφεύγων, συνταξιούχος του τέως Σοβιετικού στρατού, θα έπρεπε, βάσει της συμφωνίας να αναχωρήσει από τη Λετονία μαζί με την κόρη του και τη σύζυγό του, όλοι ρωσικής καταγωγής. Η κόρη είχε γεννηθεί στη Λετονία και η σύζυγος είχε εγκατασταθεί εκεί από βρέφος ενός μηνός. Εξετάζοντας την υπόθεση από το πρίσμα της

⁴⁷ Βλ γι' αυτό και την απόφαση Boultif κατά Ελβετίας (2001)

ιδιωτικής ,κατά βάση ,ζωής και όχι τόσο της οικογενειακής, Το ΕΔΔΑ απέρριψε την προσφυγή ως προς το σύζυγο ,ενώ τη δέχθηκε ως προς τα δύο άλλα μέλη της οικογένειας. Έκρινε ότι στρατηγικά σχέδια τέτοιου τύπου όπως η απόσυρση ξένων στρατευμάτων και των οικογενειών τους από συγκεκριμένη περιοχή για λόγους που αφορούσαν στην εθνική ασφάλεια ,δε μπορούν καταρχήν να θεωρηθούν ότι παραβιάζουν το άρθρο 8.Ωστόσο η εφαρμογή τους χωρίς να λαμβάνονται υπ' όψη οι ειδικές περιστάσεις κάθε ατομικής περίπτωσης δεν είναι συμβατές με το εν λόγω άρθρο .

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η απέλαση ,ως θεσμός περιοριστικός της ελευθερίας ,ερείδεται συνταγματικά στο άρθρο 5 παρ. 3 και 4 , με την έννοια ότι το σύνταγμα εξουσιοδοτεί τον κοινό νομοθέτη να πάρει μέτρα περιοριστικά της ελευθερίας εγκατάστασης αλλοδαπών στη χώρα μας. Διαπιστώσαμε λοιπόν ότι παρά τις αλληπάλληλες τροποποιήσεις του δικαίου της απέλασης ,μένει να τροποποιηθούν ακόμα κάποιες νομοθετικές ρυθμίσεις ,προκειμένου να εναρμονιστεί η νομοθεσία της απέλασης με το Σύνταγμα

Σημαντικός ήταν ακόμη και ο εντοπισμός των κριτηρίων με βάση τα οποία το ΕΔΔΑ κρίνει την απέλαση ως αντίθετη στο δικαίωμα

ιδιωτικής-οικογενειακής ζωής. Τέλος, παρατηρήσαμε ότι και τα ελληνικά δικαστήρια αναστέλλουν συχνότατα την απέλαση που προέρχεται είτε από απόφαση ποινικού δικαστηρίου ,είτε από διοικητική πράξη δίνοντας το προβάδισμα στον ιδιωτικό, επαγγελματικό και οικογενειακό βίο του αλλοδαπού, που είναι διαμορφωμένος στη χώρα μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ✓ Βούλγαρης Ι. , Η συνταγματική προστασία των Αλλοδαπών ,5 χρόνια εφαρμογής του Συντάγματος του 1975 ,Κομοτηνή 1981
- ✓ Βρέλλης Σ. ,Δίκαιο αλλοδαπών ,1999
- ✓ Γερούσης –Μπεντερμάχερ Αιμ., Η έννομη θέσις των αλλοδαπών εν Ελλάδι ,Αθήναι 1979
- ✓ Γερούσης-Μπεντερμάχερ Αιμ., Ελληνικόν Δίκαιον Ιθαγένειας , 1976
- ✓ Γερούσης –Μπεντερμάχερ Αιμ., Δικαστικός έλεγχος της διακριτικής εξουσίας στην απέλαση αλλοδαπού ,No B 1985 ,σελ 187 επ.
- ✓ Γεωργόπουλος Κ.,Επίτομο Συνταγματικό Δίκαιο ,2001
- ✓ Δαγτόγλου Π. , Ατομικά Δικαιώματα ,2005
- ✓ Δημητρόπουλος Α. , ,Συνταγματικά Δικαιώματα ,Ειδικό μέρος , Αθήνα 2005

- ✓ Δημητρόπουλος Α., Τα συνταγματικά δικαιώματα των αλλοδαπών
- ✓ Ιωάννου Κρ. ,Απέλαση υπηκόων κρατών –μελών ΕΟΚ ,1981
- ✓ Κακκαλής,Ανδρέου Φ.,Ποινικός Κώδικας
- ✓ Καλαβρός Γ .Ε. ,Το δικαίωμα εγκατάστασης κατά τη συνθήκη ΕΟΚ
- ✓ Καστανάς,Κτιστάκης,Επισκόπηση νομολογίας ΕΔΑΔ ,Δίκη 30 ,σελ 1107
- ✓ Κονταξής Αθ., Ποινικός Κώδικας ,1991
- ✓ Μάνεσης Α., Συνταγματικά Δικαιώματα ,α' ατομικές ελευθερίες .
- ✓ Μαυριάς Κ. ,Κασιμάτης Γ. ,Ερμηνεία του Συντάγματος
- ✓ Παπαϊωάννου Κ.,Η συμφωνία του Σέγγεν
- ✓ Παπασιώπη-Πασιά Ζ. ,Ο νέος νόμος 3386/2005 για τους αλλοδαπούς,2006
- ✓ της ίδιας, Δίκαιο κατάστασης αλλοδαπών
- ✓ της ίδιας, Τα δικαιώματα των αλλοδαπών κατά το νόμο 1975/1991,1995
- ✓ Ρούκουνας Ε., Διεθνής προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων,1995
- ✓ Σακελλαρίου,Ν.,Το σύστημα πληροφοριών Σέγγεν
- ✓ Σατλάνης ,Χ, Εισαγωγή στο δίκαιο της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

- ✓ Συλικος Γ., Αναστολή εκτέλεσης πρωτόδικης απόφασης με την οποία καταδικάστηκε αλλοδαπός σε απέλαση,Πρ.Λογ.Ποιν.Δ.03 τ.4,τεύχος2B,σελ 237
- ✓ Χλέπας Ν.,Σπυράκος Δ., Ο νόμος 1975/1991 και το Σύνταγμα
- ✓ Χρυσόγονος Κ., Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα ,2002

**Δε βρέθηκε καμία εργασία με το ίδιο θέμα στην ιστοσελίδα [www.law.uoa.gr~adimitrop](http://www.law.uoa.gr/~adimitrop)*

Συγκεντρωτικός Κατάλογος Δικαστικών Αποφάσεων

α)ελληνικών δικαστηρίων

-Τριμ.Πλημ.Θεσ 20234/2002,Αρμ.2003,σελ 1178

-ΣτΕ 323/2000 , 2002,σελ 169

-ΔιοικΠρΑθ 500/2003 ,Δελτίο Νομολογίας ΔιοικΠρΑθ 2004
σελ.139

-ΣτΕ 2165/2003(τμ.Δ'),Νο Β 2003, σελ 512

-ΔιοικΠρΑθ 2251/2003 , Δελτίο Νομολογίας ΔιοικΠρΑθ 2004
,σελ.143

-ΣτΕ (τμ.Δ') 485/1999 ,Κοινοδίκιον 2000,σελ.79

-ΣτΕ 820/2000 (τμ.Δ'),ΔιΔικ 2000,σελ 1137

-ΣτΕ 3146/1999 (τμ.Δ') ,ΕπΔικΠροσΑλλ 2002,σελ 198

-ΣτΕ 496/1936

-ΣτΕ 602/1936

-ΣτΕ 1947/1960

-ΣτΕ 2438/1960

-ΣτΕ 2397/1966

-ΣτΕ 218/1987

β)ΔΕΚ

- (C-348/96, Donatella Calfa),

γ) ΕΔΑΔ

- Berrehab κατά Κάτω Χωρών (1988)

- Moustaquim κατά Βελγίου(1991)

- Beljoudi κατ ά Γαλλίας (1992)

-Boultif κατά Ελβετίας(2001)

- Benhebbba κατά Γαλλίας (2003).

-Ezzouhdii κατά Γαλλίας(2001)

-Slivenko κατά Λετονίας(2003)

-Djeroud κατά Γαλλίας (1991)

-

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η απέλαση είναι το μέτρο εκείνο με το οποίο ένας αλλοδαπός υποχρεούται μετά από δικαστική απόφαση (δικαστική απέλαση) επιβολή ατομικού διοικητικού μέτρου (διοικητική απέλαση) να εγκαταλείψει ,ισόβια ή πρόσκαιρα ,τη χώρα στην οποία έχει καταφύγει. Η απέλαση βρίσκει το συνταγματικό της έρεισμα στο άρθρο 5 παρ. 3 και 4 του ισχύοντος Συντάγματος. Ενδιαφέρουσα είναι η νομολογία του ΕΔΔΑ ,κατά την οποία βαρύνον στοιχείο για την απαγόρευση της απέλασης αποτελεί το κατά πόσον ο απελαυνόμενος έχει εγκαταστήσει στη χώρα από την οποία απελαύνεται την ιδιωτική και οικογενειακή του ζωή . Τα ίδια περίπου κριτήρια ακολουθεί και η ελληνική νομολογία.

ΛΗΜΜΑΤΑ

απέλαση, πρόσφυγες, ελευθερία κίνησης, έκδοση ,δικαίωμα εγκατάστασης, ιδιωτική και οικογενειακή ζωή, δικαστική απέλαση ,διοικητική απέλαση, δημόσια τάξη ,ασφάλεια

SUMMARY

Deportation is a measure imposed to the foreigners by the court (judicial deportation) or by the administration (administrative deportation).When imposed ,the foreigner must leave ,for life ,or temporarily,the country that imposed the deportation,which finds its constitutional fondament to the article 5 ,paragraphs 2 and 3 of the Greek Constitution.The European Court of Human Rights insists on the private and family life that the deportated person has developed in the country which deported him.The same criteria are also used by the greek court.

KEY-WORDS

deportation,refugees,freedom of movement, extradition,freedom of installation,private and family life,judicial deportation,administrative deportation, public order ,security

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

-ΕΔΔΑ-ΕΔΑΔ=Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ή Ανθρώπινων Δικαιωμάτων

-ΔΕΚ= Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

-Αρμ.=Αρμενόπουλος

-ΕπΔιΠροσΑλλ.=Επιθεώρηση Δικαστικής Προστασίας Αλλοδαπών

-Νο Β=Νομικό βήμα

-ΔιΔικ=Διοικητική Δίκη

-Σ=Σύνταγμα

-βλ.=βλέπε

-ΔΣΑΠΔ=Διεθνές Σύμφωνο ΟΗΕ περί ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων

-ΕΣΔΑ=Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ-ΚΕΙΜΕΝΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ: INTRACOM-ΝΟΜΟΣ

820/2000 ΣΤΕ (289303)

Μέγεθος Γραμμάτων

ΑΡΧΝ/2000 (303), ΔΔΙΚΗ/2000 (1137)
Αίτηση για χορήγηση άδειας παραμονής σε αλλοδαπό γονέα ανηλίκου ελληνικής ιθαγένειας. Η διοίκηση έχει την υποχρέωση να την ικανοποιήσει, και αν ακόμη η επιμέλεια του ανηλίκου έχει ανατεθεί στην μητέρα του, σε περίπτωση διαζυγίου του αιτούντα με την σύζυγό του ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσής τους, εκτός εάν την απόρριψή της επιβάλλουν συγκεκριμένοι και επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος, όπως είναι, ιδίως, οι συνδεόμενοι με την προστασία της κρατικής ασφάλειας.

Σ.Τ.Ε. **820/2000**

Προεδρεύων : Μιχ. Βροντάκης, Αντ/δρος
Εισηγητής : Δημ. Μακρής, Πάρεδρος
Δικηγόροι : Νίκος Μακρής, Ασημ. Ροδοκάλη (παρ. Ν.Σ.Κ.)

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ :

...4. Επειδή ο ν. 1975/1991 (φ. 184) ορίζει στο άρθρο 19 ότι "άδεια παραμονής αλλοδαπού παρέχεται, σύμφωνα με το αίτημα του ενδιαφερομένου, για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένου σκοπού, ο οποίος αναγράφεται σε αυτή...". Κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως, η οποία πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα των άρθρων 9 παρ. 1 και 21 παρ. 1 του Συντάγματος, με τα οποία διασφαλίζεται το απαραβίαστο της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και τίθεται υπό την προστασία του Κράτους η οικογένεια και η παιδική ηλικία, η Διοίκηση, εν όψει και του άρθρου 1520 του Αστικού Κώδικα, υποχρεούται να ικανοποιήσει αίτημα χορηγήσεως άδειας παραμονής στην χώρα αλλοδαπού, γονέα ανηλίκου ελληνικής ιθαγένειας, και εάν ακόμη η επιμέλεια του τέκνου έχει ανατεθεί στην μητέρα του, σε περίπτωση διαζυγίου τους ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, εκτός εάν την απόρριψη του αιτήματος επιβάλλουν συγκεκριμένοι και επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος, όπως είναι, ιδίως, οι συνδεόμενοι με την προστασία της κρατικής ασφάλειας (πρβλ. ΣΤΕ 3146, 485/1999).

5. Επειδή στην προκειμένη υπόθεση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο αιτών εισήλθε στην Ελλάδα στις 3.4.1994, τέλεσε γάμο με ελληνίδα το έτος 1987 και απέκτησε τέκνο, έλαβε δε άδεια παραμονής για τα χρονικά διαστήματα από 22.4.1987 έως 22.4.1990 και από 10.4.1992 έως 10.4.1994. Στις 8.4.1994 ο αιτών υπέβαλε αίτηση για την ανανέωση της άδειας παραμονής στην χώρα, συνοδευόμενη από υπεύθυνη δήλωση, σύμφωνα με την οποία έχει κινηθεί η διαδικασία διαζυγίου. Η Διοίκηση με την από 27.5.1994 απόφαση του Διευθυντή της Κρατικής Ασφάλειας απέρριψε το αίτημα αυτό, με την αιτιολογία ότι έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση. Κατά της αποφάσεως αυτής ο αιτών άσκησε στις 14.7.1994 προσφυγή, συνοδευόμενη από πιστοποιητικό προσωπικής καταστάσεως, σύμφωνα με το οποίο το ανωτέρω τέκνο ήταν γραμμένο στην οικογενειακή μερίδα του, με ελληνική ιθαγένεια. Ο ίδιος προσκόμισε επίσης την 1762/92 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, σύμφωνα με την οποία ανετίθετο οριστικά η επιμέλεια του τέκνου του στην μητέρα, καθώς και την 2764/93 απόφαση του Εφετείου Αθηνών, σύμφωνα με την οποία υπεχρεούτο αυτός να καταβάλει στην ανωτέρω, ως εκπρόσωπο του τέκνου τους, ορισμένο ποσό κατά μήνα, ως διατροφή, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Τελικώς η Διοίκηση με την προσβαλλόμενη, απέρριψε το επίδικο αίτημα, με την αιτιολογία ότι έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση του αιτούντος με την ελληνίδα σύζυγό του και ότι η επιμέλεια του τέκνου τους έχει ανατεθεί στην μητέρα του. Σύμφωνα όμως με τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη και δεδομένου ότι ο αιτών είναι γονέας ανηλίκου ελληνικής ιθαγένειας, με τον οποίο έχει δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας, σύμφωνα με το άρθρο 1520 του Αστικού Κώδικα, που είναι εφαρμοστέο στην προκειμένη περίπτωση βάσει του άρθρου 18 του Αστικού Κώδικα, όπως ήδη ισχύει, έστω και εάν η επιμέλειά του έχει ανατεθεί στην μητέρα του, η προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία απορρίφθηκε το επίδικο αίτημα, δεν αιτιολογείται νομίμως και για τον λόγο αυτόν, που βασίμως προβάλλεται, πρέπει να ακυρωθεί, η δε υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί στην Διοίκηση για νέα νόμιμη κρίση.

.....

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ: INTRACOM-ΝΟΜΟΣ

20234/2002 ΠΛΗΜΜ ΘΕΣΣΑΛ (336942)

Μέγεθος Γραμμάτων

(APM 2003/1179)

Αντιρρήσεις κατά της εκτελέσεως στα πλαίσια της συγκεκριμένης διαδικασίας, ο αντιλέγων-κατηγορούμενος έχει τη δυνατότητα να αντιπροσωπευθεί από συνήγορο, αφού δεν είναι υποχρεωτική η προσαγωγή του στο δικαστήριο.

Απέλαση αλλοδαπού η απέλαση που διατάσσεται από το δικαστήριο, κατά το άρθρο 99 παρ. 2 ΠΚ, αποτελεί μέτρο ασφαλείας. Γίνονται δεκτές οι αντιρρήσεις κατά της εκτελεστότητας της αποφάσεως περί απελάσεως του αντιλέγοντος-κατηγορουμένου από τη χώρα, διότι: α) η ποινή που επιβλήθηκε στον κατηγορούμενο για παράνομη είσοδο και παραμονή στη χώρα έχει ήδη εκτελεστεί, όπως επίσης και η δικαστική απέλαση που του επιβλήθηκε ως μέτρο ασφαλείας β) μετά την εκτέλεση της απέλασης, ο κατηγορούμενος επανήλθε στη χώρα και παρέμεινε για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της τριετίας χωρίς να εκτελεστεί και πάλι η ως άνω απέλαση, ενώ η διοίκηση χορήγησε σ' αυτόν νόμιμη προσωρινή άδεια παραμονής στην ημεδαπή, με συνέπεια το ως άνω μέτρο ασφαλείας να υποπέσει σε παραγραφή γ) ο κατηγορούμενος, ο οποίος έκτοτε εργάζεται νόμιμα στη χώρα μας, δεν αποδείχθηκε ότι είναι επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, αλλά, αντιθέτως, έχει ενταχθεί πλήρως στην ελληνική κοινωνία. Αντίθετη εισαγγελική πρόταση.

Σημείωση Α.Κ.Ζ. στον ΑΡΜ. σελ. 1180.

Η περίληψη αυτή ελήφθη από το περιοδικό "ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ" εκδόσεως Δ.Σ. Θεσσαλονίκης.

ΤριμΠλημΘεσ 20234/2002

Πρέεδρος: Ελευθέριος Σισμανίδης.

Δικαστές: Ν. Παναγιωτίδου, Α. Τσόρμπα.

Εισαγγελέας: Μαρία Τιντικάκη.

Δικηγόρος: Κ. Αθανασιάδης.

Από τη διάταξη του άρθρου 565 του ΚΠΔ προκύπτει ότι κάθε αμφιβολία ή αντίρρηση σχετικά με την εκτελεστότητα της απόφασης και το είδος ή τη διάρκεια της ποινής λύεται από το δικαστήριο των πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή, ενώ από τη διάταξη του άρθρου 566 του ίδιου παραπάνω κώδικα προκύπτει ότι η διαδικασία για την κλήτευση και τη συζήτηση της σχετικής υποθέσεως ρυθμίζεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στη διάταξη του άρθρου 551 του ΚΠΔ, από την οποία προκύπτει ότι το δικαστήριο αποφαινεται, αφού ακούσει τον καταδικασμένο ή το συνήγορό του, αν είναι παρόντες, καθώς και τον εισαγγελέα ή το δημόσιο κατηγορο. Από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων προκύπτει ότι ο αντιλέγων - κατηγορούμενος μπορεί να εκπροσωπηθεί στη σχετική δίκη από συνήγορο υπερασπίσεως, αφού δεν είναι υποχρεωτική η προσαγωγή του στο δικαστήριο και έχει τη δυνατότητα να αντιπροσωπευθεί από συνήγορο (άρθρ. 551 παρ. 3 του ΚΠΔ). Επομένως, πρέπει να γίνει η εκπροσώπηση του αντιλέγοντος - κατηγορουμένου στην παρούσα δίκη από τον συνήγορο υπερασπίσεώς του, δικηγόρο Θεσσαλονίκης Κ. Α., τον οποίο εξουσιοδότησε με την από 11.11.2002 εξουσιοδότηση, που αναγνώσθηκε δημόσια στο ακροατήριο...

Στο σημείο αυτό η Εισαγγελέας, αφού έλαβε το λόγο από τον προεδρεύοντα Πλημμελειοδίκη, πρότεινε ν' απορριφθεί η αίτηση αντιρρήσεων.

Ακολούθως, αφού έλαβε το λόγο ο συνήγορος του αντιλέγοντος από τον προεδρεύοντα Πλημμελειοδίκη, ανέπτυξε την αίτησή του και ζήτησε να γίνει αυτή δεκτή.

Μετά το Δικαστήριο, σε μυστική διάσκεψη που έγινε στην έδρα με την παρουσία και του Γραμματέα, κατάρτισε την ταυτάριθμη απόφασή του, την οποία ο προεδρεύων Πλημμελειοδίκης αμέσως δημοσίευσε. Η απόφαση αυτή είναι η εξής:

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο.

Από τα έγγραφα που αναγνώστηκαν δημόσια, την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα του αντιλέγοντος - κατηγορουμένου στο ακροατήριο, σε συνδυασμό με όσα ανέπτυξε ο συνήγορος υπερασπίσεως του τελευταίου και από όλη γενικά τη διαδικασία αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Με την με αριθμό 13105/1995 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού καταδικάστηκε ο αντιλέγων σε ποινή φυλακίσεως είκοσι (20) ημερών και χρηματικό πρόστιμο είκοσι χιλιάδων (20.000) δραχμών, για παράβαση του ν. 1975/1991, ειδικότερα δε για παράνομη είσοδο και παραμονή στη χώρα, ποινή η οποία ανεστάλη επ' αόριστον και ως μέτρο ασφαλείας διατάχθηκε η απέλασή του, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 7.8.1995. Ακολούθως ο αντιλέγων επέστρεψε στην Ελλάδα το καλοκαίρι του έτους 1997, έκτοτε δε διαμένει στη χώρα μας με την οικογένειά του, δηλαδή τη σύζυγό του Μ. και τα δύο ανήλικα τέκνα τους Τ. και Τ., από τα οποία το πρώτο παρακολουθεί μαθήματα της Ε τάξης στο 11ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης, του έχει χορηγηθεί προσωρινή άδεια παραμονής, έχει ήδη καταθέσει δικαιολογητικά για την έκδοση άδειας παραμονής, λόγω οικογενειακής συνένωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2910/2001, ο ίδιος δε εργάζεται και είναι ασφαλισμένος στο Ι.Κ.Α., ενώ υποβάλλει και φορολογική δήλωση για τα εισοδήματα που αποκτά. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι στις 2 Νοεμβρίου 2002 ο αντιλέγων - κατηγορούμενος συνελήφθη και οδηγήθηκε στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης, λόγω της προαναφερθείσας καταδίκης του και της δικαστικής απελάσεώς του, ακολούθως δε με την με αριθμό 19168/4.11.2002 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού μετετρέπη η παραπάνω ποινή φυλακίσεως των είκοσι (20) ημερών, που του επιβλήθηκε με την με αριθμό 13105/5.8.1995 απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου, προς τέσσερα ευρώ και σαράντα λεπτά του ευρώ (4,40 ευρώ) ημερησίως, ποινή την οποία έχει εξαγοράσει καταβάλλοντας το αντίστοιχο ποσό της μετατροπής, εκκρεμεί όμως η διάταξη για δικαστική απέλασή του. Το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη το ότι η απέλαση του αντιλέγοντος - κατηγορουμένου, που διατάχθηκε με την με αριθμό 13105/5.8.1995 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, ήταν μέτρο ασφαλείας (παράβ. ΓνωμΕισΕφΑθ7/2002, ΠοινΔικ. 2002.614), για το λόγο αυτόν άλλωστε ανεστάλη η εκτέλεση της ποινής που του επιβλήθηκε, ότι η ποινή που του επιβλήθηκε με την ως άνω απόφαση έχει ήδη εκτελεστεί, όπως επίσης έχει εκτελεστεί και η δικαστική απέλαση, μετά δε την εκτέλεσή της ο αντιλέγων επανήλθε στη χώρα και παρέμεινε για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της τριετίας χωρίς να εκτελεστεί και πάλι η ως άνω απέλαση (πρβλ. Γνωμ ΕισΑΠ 7/2001, ΠοινΔικ 2002.31), αλλά αντίθετα η διοίκηση του χορήγησε νόμιμη προσωρινή άδεια παραμονής στην ημεδαπή, με συνέπεια το ως άνω μέτρο ασφαλείας να παραγραφεί (βλ. άρθρ. 75 παρ. 1 του ΠΚ), σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο αντιλέγων από το έτος 1997 διαμένει στην Ελλάδα με την οικογένειά του, χωρίς να έχει δημιουργήσει οποιοδήποτε πρόβλημα, του έχει ήδη χορηγηθεί προσωρινή άδεια παραμονής και υπέβαλε δικαιολογητικά για έκδοση οριστικής άδειας παραμονής, εργάζεται και είναι ασφαλισμένος στο Ι.Κ.Α. και υποβάλλει φορολογική δήλωση για τα εισοδήματα που αποκτά από την εργασία του, δεν αποδείχθηκε δε ότι είναι επικίνδυνος για την ημεδαπή δημόσια τάξη, αλλά αντίθετα έχει ενταχθεί πλήρως στην ελληνική κοινωνία (πρβλ. Δημ. Σιδέρη, Διοικητική και δικαστική απέλαση αλλοδαπών και πολιτικών προσφύγων, ΠοινΧρον ΜΖ 1246), κρίνει ότι δεν πρέπει να εκτελεστεί η προαναφερθείσα απέλαση του αντιλέγοντος - κατηγορουμένου, που διατάχθηκε με την με αριθμό 13105/5.8.1995 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού.

-

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ: INTRACOM-ΝΟΜΟΣ

20234/2002 ΠΛΗΜΜ ΘΕΣΣΑΛ (336942)

Μέγεθος Γραμμάτων

(ΑΡΜ 2003/1179)

Αντιρρήσεις κατά της εκτελέσεως στα πλαίσια της συγκεκριμένης διαδικασίας, ο

αντιλέγων-κατηγορούμενος έχει τη δυνατότητα να αντιπροσωπευθεί από συνήγορο, αφού δεν είναι υποχρεωτική η προσαγωγή του στο δικαστήριο.

Απέλαση αλλοδαπού η απέλαση που διατάσσεται από το δικαστήριο, κατά το άρθρο 99 παρ. 2 ΠΚ, αποτελεί μέτρο ασφαλείας. Γίνονται δεκτές οι αντιρρήσεις κατά της εκτελεστότητας της απόφασης περί απελάσεως του αντιλέγοντος-κατηγορούμενου από τη χώρα, διότι: α) η ποινή που επιβλήθηκε στον κατηγορούμενο για παράνομη είσοδο και παραμονή στη χώρα έχει ήδη εκτελεστεί, όπως επίσης και η δικαστική απέλαση που του επιβλήθηκε ως μέτρο ασφαλείας β) μετά την εκτέλεση της απέλασης, ο κατηγορούμενος επανήλθε στη χώρα και παρέμεινε για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της τριετίας χωρίς να εκτελεστεί και πάλι η ως άνω απέλαση, ενώ η διοίκηση χορήγησε σ' αυτόν νόμιμη προσωρινή άδεια παραμονής στην ημεδαπή, με συνέπεια το ως άνω μέτρο ασφαλείας να υποπέσει σε παραγραφή γ) ο κατηγορούμενος, ο οποίος έκτοτε εργάζεται νόμιμα στη χώρα μας, δεν αποδείχθηκε ότι είναι επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, αλλά, αντιθέτως, έχει ενταχθεί πλήρως στην ελληνική κοινωνία. Αντίθετη εισαγγελική πρόταση.

Σημείωση Α.Κ.Ζ. στον ΑΡΜ. σελ. 1180.

Η περίληψη αυτή ελήφθη από το περιοδικό "ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ" εκδόσεως Δ.Σ. Θεσσαλονίκης.

Τριμπλημθεσ 20234/2002

Πρέσβος: Ελευθέριος Σισμανίδης.

Δικαστές: Ν. Παναγιωτίδου, Α. Τσόρμπα.

Εισαγγελέας: Μαρία Τιντικάκη.

Δικηγόρος: Κ. Αθανασιάδης.

Από τη διάταξη του άρθρου 565 του ΚΠΔ προκύπτει ότι κάθε αμφιβολία ή αντίρρηση σχετικά με την εκτελεστότητα της απόφασης και το είδος ή τη διάρκεια της ποινής λύεται από το δικαστήριο των πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή, ενώ από τη διάταξη του άρθρου 566 του ίδιου παραπάνω κώδικα προκύπτει ότι η διαδικασία για την κλήτευση και τη συζήτηση της σχετικής υποθέσεως ρυθμίζεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στη διάταξη του άρθρου 551 του ΚΠΔ, από την οποία προκύπτει ότι το δικαστήριο αποφαινεται, αφού ακούσει τον καταδικασμένο ή το συνήγορό του, αν είναι παρόντες, καθώς και τον εισαγγελέα ή το δημόσιο κατηγορο. Από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων προκύπτει ότι ο αντιλέγων - κατηγορούμενος μπορεί να εκπροσωπηθεί στη σχετική δίκη από συνήγορο υπερασπίσεως, αφού δεν είναι υποχρεωτική η προσαγωγή του στο δικαστήριο και έχει τη δυνατότητα να αντιπροσωπευθεί από συνήγορο (άρθρ. 551 παρ. 3 του ΚΠΔ). Επομένως, πρέπει να γίνει η εκπροσώπηση του αντιλέγοντος - κατηγορούμενου στην παρούσα δίκη από τον συνήγορο υπερασπίσεώς του, δικηγόρο Θεσσαλονίκης Κ. Α., τον οποίο εξουσιοδότησε με την από 11.11.2002 εξουσιοδότηση, που αναγνώσθηκε δημόσια στο ακροατήριο...

Στο σημείο αυτό η Εισαγγελέας, αφού έλαβε το λόγο από τον προεδρεύοντα Πλημμελειοδική, πρότεινε ν' απορριφθεί η αίτηση αντιρρήσεων.

Ακολούθως, αφού έλαβε το λόγο ο συνήγορος του αντιλέγοντος από τον προεδρεύοντα Πλημμελειοδική, ανέπτυξε την αίτησή του και ζήτησε να γίνει αυτή δεκτή.

Μετά το Δικαστήριο, σε μυστική διάσκεψη που έγινε στην έδρα με την παρουσία και του Γραμματέα, κατάρτισε την ταυτάριθμη απόφασή του, την οποία ο προεδρεύων Πλημμελειοδικής αμέσως δημοσίευσε. Η απόφαση αυτή είναι η εξής:

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο.

Από τα έγγραφα που αναγνώστηκαν δημόσια, την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα του αντιλέγοντος - κατηγορουμένου στο ακροατήριο, σε συνδυασμό με όσα ανέπτυξε ο συνήγορος υπερασπίσεως του τελευταίου και από όλη γενικά τη διαδικασία αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Με την με αριθμό 13105/1995 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού καταδικάστηκε ο αντιλέγων σε ποινή φυλακίσεως είκοσι (20) ημερών και χρηματικό πρόστιμο είκοσι χιλιάδων (20.000) δραχμών, για παράβαση του ν. 1975/1991, ειδικότερα δε για παράνομη είσοδο και παραμονή στη χώρα, ποινή η οποία ανεστάλη επ' αόριστον και ως μέτρο ασφαλείας διατάχθηκε η απέλασή του, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 7.8.1995. Ακολούθως ο αντιλέγων επέστρεψε στην Ελλάδα το καλοκαίρι του έτους 1997, έκτοτε δε διαμένει στη χώρα μας με την οικογένειά του, δηλαδή τη σύζυγό του Μ. και τα δύο ανήλικα τέκνα τους Τ. και Τ., από τα οποία το πρώτο παρακολουθεί μαθήματα της Ε τάξης στο 11ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης, του έχει χορηγηθεί προσωρινή άδεια παραμονής, έχει ήδη καταθέσει δικαιολογητικά για την έκδοση άδειας παραμονής, λόγω οικογενειακής συνένωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2910/2001, ο ίδιος δε εργάζεται και είναι ασφαλισμένος στο Ι.Κ.Α., ενώ υποβάλλει και φορολογική δήλωση για τα εισοδήματα που αποκτά. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι στις 2 Νοεμβρίου 2002 ο αντιλέγων - κατηγορούμενος συνελήφθη και οδηγήθηκε στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης, λόγω της προαναφερθείσας καταδίκης του και της δικαστικής απελάσεώς του, ακολούθως δε με την με αριθμό 19168/4.11.2002 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού μετετρέπη η παραπάνω ποινή φυλακίσεως των είκοσι (20) ημερών, που του επιβλήθηκε με την με αριθμό 13105/5.8.1995 απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου, προς τέσσερα ευρώ και σαράντα λεπτά του ευρώ (4,40 ευρώ) ημερησίως, ποινή την οποία έχει εξαγοράσει καταβάλλοντας το αντίστοιχο ποσό της μετατροπής, εκκρεμεί όμως η διάταξη για δικαστική απέλασή του. Το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη το ότι η απέλαση του αντιλέγοντος - κατηγορουμένου, που διατάχθηκε με την με αριθμό 13105/5.8.1995 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, ήταν μέτρο ασφαλείας (παράβ. ΓνωμΕισΕφΑθ7/2002, ΠοινΔικ. 2002.614), για το λόγο αυτόν άλλωστε ανεστάλη η εκτέλεση της ποινής που του επιβλήθηκε, ότι η ποινή που του επιβλήθηκε με την ως άνω απόφαση έχει ήδη εκτελεστεί, όπως επίσης έχει εκτελεστεί και η δικαστική απέλαση, μετά δε την εκτέλεσή της ο αντιλέγων επανήλθε στη χώρα και παρέμεινε για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της τριετίας χωρίς να εκτελεστεί και πάλι η ως άνω απέλαση (πρβλ. Γνωμ ΕισΑΠ 7/2001, ΠοινΔικ 2002.31), αλλά αντίθετα η διοίκηση του χορήγησε νόμιμη προσωρινή άδεια παραμονής στην ημεδαπή, με συνέπεια το ως άνω μέτρο ασφαλείας να παραγραφεί (βλ. άρθρ. 75 παρ. 1 του ΠΚ), σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο αντιλέγων από το έτος 1997 διαμένει στην Ελλάδα με την οικογένειά του, χωρίς να έχει δημιουργήσει οποιοδήποτε πρόβλημα, του έχει ήδη χορηγηθεί προσωρινή άδεια παραμονής και υπέβαλε δικαιολογητικά για έκδοση οριστικής άδειας παραμονής, εργάζεται και είναι ασφαλισμένος στο Ι.Κ.Α. και υποβάλλει φορολογική δήλωση για τα εισοδήματα που αποκτά από την εργασία του, δεν αποδείχθηκε δε ότι είναι επικίνδυνος για την ημεδαπή δημόσια τάξη, αλλά αντίθετα έχει ενταχθεί πλήρως στην ελληνική κοινωνία (πρβλ. Δημ. Σιδέρη, Διοικητική και δικαστική απέλαση αλλοδαπών και πολιτικών προσφύγων, ΠοινΧρον ΜΖ 1246), κρίνει ότι δεν πρέπει να εκτελεστεί η προαναφερθείσα απέλαση του αντιλέγοντος - κατηγορουμένου, που διατάχθηκε με την με αριθμό 13105/5.8.1995 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού.

